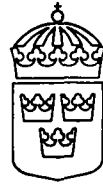

Regeringens proposition

1986/87: 25

med förslag om tilläggsbudget I till
statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Prop.
1986/87: 25

Regeringen förelägger riksdagen vad som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 31 oktober 1986 för de åtgärder och de ändamål som framgår av föredragandenas hemställan.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för innevarande budgetår. De anslag som begärs uppgår till ca 1 626 milj. kr. De största anslagen går till kostnader för bidrag till anordnande av daghem, kompensation till SJ för tidigareläggning av beställningar, medel för investeringar i Västkustbanan, räntor på skuldebrev till Svenska Varv AB, kostnader för arbetsmarknadsutbildning, avvecklingsproduktion vid Kockums AB samt köp av vattenkraft. Dessutom föreslås höjning av garantiram för nordiska projektinvesteringsordningen och en anslagsomläggning för patent- och registreringsverket.

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande och statsråden Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist

Föredragande: statsråden Feldt, Wickbom, S. Andersson, Sigurdsen, Hulterström, Johansson, Bodström, Göransson, Hellström, Dahl, Leijon, G. Andersson, Peterson

---

Proposition med förslag om tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Regeringen har i prop. 1986/87: 18 om vissa åtgärder m. m. efter Tjernobylyckan föreslagit riksdagen att 287,1 milj. kr. anvisas för täckande av merkostnader m. m. med anledning av olyckan. Vidare har regeringen denna dag beslutat förelägga riksdagen anslagsomläggningar avseende vissa departement för innevarande budgetår.

De ytterligare medelsbehov utöver gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som bör tas upp i detta sammanhang bör sammanfattas i en gemensam proposition angående utgifter på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87. Denna proposition bör föreläggas riksdagen nu. Skulle anslagsframställningar därutöver på tilläggsbudget för innevarande budgetår visa sig ofrånkomliga bör dessa föreläggas riksdagen vid en senare tidpunkt.

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Feldt avslutar:

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att besluta om anslag på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 och vidta övriga åtgärder i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredragandena lagt fram.

Regeringen beslutar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1–10.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Wickbom

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Andra huvudtiteln

F. Rättshjälp m. m.

F 7. Allmänna advokatbyråer: Rörelsekapital m. m.

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för innevarande budgetår.

Föredragandens överväganden

De allmänna advokatbyråerna, som inrättades i anslutning till rättshjälpsreformen år 1973, skall i princip vara självfinansierande och konkurrera på lika villkor med de enskilda advokatbyråerna. Många byråer har emellertid ända sedan starten haft problem med lönsamheten och sedda som en enhet går de med förlust. För att lösa uppkommande likviditetsproblem förfogar de allmänna advokatbyråerna över en rörlig kredit i riksgäldskontoret. På den rörliga kredit som utnyttjas betalas marknadsmässig ränta. Den rörliga krediten uppgår numera till 17 milj. kr.

Det har företagits finansiella rekonstruktioner av de allmänna advokatbyråerna, senast våren 1986 (se prop. 1985/86: 101 bil. 1, JuU 14, rskr. 112). Domstolsverket bedriver ett omfattande arbete med att söka förbättra lönsamheten vid byråerna, bl. a. genom organisationsförändringar och rationaliseringar av skilda slag.

Jag har tidigare i flera sammanhang, bl. a. i min anmälan till 1986 års budgetproposition (prop. 1985/86: 100 bil. 4 s. 109), framhållit att den dåliga lönsamheten vid de allmänna advokatbyråerna är mycket oroande och att det är angeläget att domstolsverket med kraft fortsätter arbetet med rekonstruktioner och organisationsförändringar. Därvid anförde jag att nedläggning är ett alternativ för de byråer som har visat ett negativt rörelseresultat under en följd av år. Jag betonade emellertid samtidigt att det är angeläget att intensivare bearbeta intäktssidan och kompensera det vikande underlaget inom rättshjälpsområdet genom ett vidgat engagemang i uppdrag utanför rättshjälpsystemet.

Efter förslag av domstolsverket beslutade regeringen den 11 juni 1986 på

min föredragning att verksamheten skulle läggas ned fr. o. m. den 1 juli 1986 vid den östra allmänna advokatbyrån i Stockholm och vid filialkontoret i Boden (hörande till den allmänna advokatbyrån i Luleå). Detta beslut kom till uttryck i en ändring i förordningen (1980:547) om de allmänna advokatbyråerna (SFS 1986: 546).

Båda nedläggningarna skedde i samförstånd med den berörda personalen och genomfördes utan avskedanden.

Bakgrunden till nedläggningarna var att lönsamheten vid den nedlagda byrån och vid filialkontoret länge hade varit dålig med en kostnadstäckningsgrad budgetåret 1984/85 på 77 resp. 70 %. Prognoserna talade för en fortsatt försämring av rörelseresultaten. För att finansiera verksamheten behövde rörlig kredit i riksgäldskontoret tas i anspråk i allt större utsträckning. De slutligen utbalanserade resultaten, dvs. förlusterna, var för östra allmänna advokatbyrån i Stockholm 1,1 milj. kr. och för filialkontoret i Boden 1 milj. kr.

Det är enligt min mening angeläget att kapital tillskjuts för att reglera det underskott som den numera nedlagda verksamheten har medfört. Underskottet, som finansieras med den rörliga krediten, drar fortlöpande räntekostnader. Ett kvarstående underskott skulle komma att belasta de återstående allmänna advokatbyråernas rörelseresultat och snedvrیدا det ekonomiska utfallet både för verksamheten i stort och för varje byrå för sig. Mot denna bakgrund förordar jag att ett särskilt anslag, Allmänna advokatbyråer: Rörelsekapital m. m., förs upp i statsbudgeten för innevarande budgetår och att medel anvisas i enlighet med vad jag nu anfört.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Allmänna advokatbyråer: Rörelsekapital m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett anslag av 2 100 000 kr.

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet S. Andersson

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Tredje huvudtiteln

A. Utrikesdepartementet m. m.

A 3. Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.

Byggnadsstyrelsen

Ny ambassadanläggning i Tokyo

Svenska staten erhöll år 1939 som gåva en centralt belägen tomt om ca 6 200 m² i Tokyo. På tomten uppfördes i slutet av 1950-talet kansli- och chefsbostad med en sammanlagd lokalarea om ca 1 500 m².

Inom det område där ambassadfastigheten är belägen pågår ett omfattande arbete med stadsförnyelse och byggnadsstyrelsen har fört diskussioner om ett bättre utnyttjande av fastigheten. Detta är angeläget med tanke på den snabba hyreskostnadsutvecklingen i centrala Tokyo, där samtliga personalbostäder utom chefsbostaden nu förhyrs till höga kostnader. En utgångspunkt för diskussionerna har varit att den nya anläggningen skall täcka utrikesförvaltningens, Sveriges Exportråds och Sveriges Tekniska Attachéers samlade behov av kontorslokaler och i huvudsak även av bostäder.

Efter hittills förda diskussioner anser byggnadsstyrelsen att en försäljning av en del av tomten är den bästa lösningen. En del av försäljningsintäkten borde utnyttjas för att på den återstående tomtdelen uppföra ca 6 000 m² kontor och bostäder för ambassad, handelskontor och för Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet. De sammantagna kostnaderna för projektet uppskattas till högst 200 000 000 kr.

Byggnadsstyrelsen anser att tidpunkten nu är lämplig att genomföra projektet. Intensiva förhandlingar om samexploatering av området pågår och det är angeläget att svenska staten kan delta som fullvärdig part i dessa. Tidplanen förutsätter att ett första avtal om försäljning av en del av tomten kan träffas omkring årsskiftet 1986/87.

Föredragandens överväganden

Jag anser det angeläget att projektet kan genomföras enligt tidplanen. Detta kommer att leda till att de förhyrda personalbostäderna kan avvecklas med för statsverket betydande besparingeffekter. Flera faktorer pekar på att det nu är en lämplig tidpunkt att genomföra projektet som avses finansieras genom att ta i anspråk en del av intäkterna av försäljningen av den tomtedel, som inte behövs för att lösa utrikesförvaltningens lokal- och bostadsbehov samt Sveriges Exportråds och Sveriges Tekniska Attachés behov av kontorslokaler i Tokyo. Finansministern kommer senare idag att återkomma till frågan om försäljning av en del av tomten.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om uppförande av kansli- och bostadsbyggnad på den statsägda tomten i Tokyo,
2. för bestridande av kostnader för ny ambassadanläggning i Tokyo ta i anspråk högst 200 000 000 kr av intäkter från markförsäljning.

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Lindqvist

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Femte huvudtiteln

F. Omsorg om barn och ungdom

F 5. Bidrag till anordnande av daghem och fritidshem

Riksdagen beslutade i samband med behandlingen av prop. 1984/85: 209 om förskola för alla barn att det tillfälliga anordningsbidrag som utgick under budgetåret 1984/85 skulle fortsätta att utgå även under budgetåret 1985/86.

Bidraget lämnas med 300 000 kr. per nybyggd avdelning, vid ombyggnad dock med högst 50 % av de faktiska kostnaderna.

Föredragandens överväganden

Mot bakgrund av erfarenheterna av det likartade anordningsbidrag som utgick under budgetåret 1984/85 bedömdes medelsbehovet för det nya anordningsbidraget till 100 milj. kr.

Till socialstyrelsen har emellertid t. o. m. den 2 september 1986 inkommit ansökningar om bidrag till ett belopp som överstiger de anvisade medlen med ca 164 milj. kr.

Jag beräknar det återstående medelsbehovet till avrundat 165 milj. kr. Jag återkommer i budgetpropositionen 1987 med förslag till finansiering av dessa kostnader.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av daghem och fritidshem* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 000 kr.

Kommunikationsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Hultström

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Sjätte huvudtiteln

D. Järnvägar

[1] D 5. Särskilda investeringar vid statens järnvägar

I enlighet med den nordiska handlingsplanen för ekonomisk utveckling och full sysselsättning har en fortsatt upprustning påbörjats på västkustbanan. Dubbelspår kommer under perioden 1986/87–1989/90 att anläggas på tre delsträckor, nämligen Brännarp–Getinge, Almedal–Mölndal och Halmstad–Trönninge motsvarande investeringar på totalt 255 milj. kr. Enligt riksdagens beslut med anledning av 1986 års budgetproposition (prop. 1985/86: 100 bil. 8, TU 17, rskr. 259) avsågs dessa investeringar finansieras med medel från den nordiska investeringsbanken (NIB). Med hänsyn till att SJ endast kan förränta 20 % av de nämnda investeringarna på västkustbanan har SJ för budgetåret 1986/87 medgettts särskild kompensation med 3 milj. kr. över anslaget D 3. för täckande av resterande 80 % av de kapitalkostnader som följer med lån i nordiska investeringsbanken.

Jag har, efter samråd med chefen för finansdepartementet, bedömt att det numera är lämpligare att finansiera investeringarna över statsbudgeten. Jag förordar därför att ett särskilt anslag anvisas SJ. Medelsbehovet under innevarande budgetår kan beräknas till ca 45 milj. kr., varav SJ skall förränta 20 %. Med hänsyn till den ändrade finansieringsformen bortfaller behovet av att ge SJ särskild ersättning för dessa investeringar över anslaget D 3.

Mot denna bakgrund hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att till *Särskilda investeringar vid statens järnvägar* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag på 45 000 000 kr.

(2) Ombyggnad m. m. av järnvägsvagnar vid Kockums AB

Chefen för industridepartementet informerade riksdagen i prop. 1985/86: 120 om de samlade åtgärder som regeringen avsåg att vidta med anledning av beslutet att inleda MBL-förhandlingar om en avveckling av produktionen av handelsfartyg vid Kockums AB. Därvid anmäldes bl. a. att SJ kommer att bygga om och modernisera järnvägsvagnar vid Kockums i Malmö.

För att mildra effekterna av beslutet om att avveckla produktionen av handelsfartyg vid Kockums har delar av SJ:s program för modernisering av personvagnsparken förlagts till Kockums i Malmö. Vidare har programmet tidigarelagts så att verksamheterna kan startas omgående.

SJ och Kockums har också träffat ett avtal som närmare reglerar verksamheten. Enligt avtalet skall ombyggnadsarbetet av järnvägsvagnarna utföras under 1 650 000 direkta arbetstimmar och staten för detta ändamål ställa 288 750 000 kr. till Kockums förfogande. Denna timvolym innebär drygt 1 000 årsarbeten fördelade över en sexårsperiod för olika kvalificerade kollektivanställda yrkeskategorier, som tidigare sysselsatts i liknande arbetsuppgifter inom Kockums civila fartygsproduktion.

Härtill kommer ett mindre antal årsarbeten för arbetsledare, administratörer och produktionsservicepersonal, vilka också haft likartade arbetsuppgifter i den civila fartygsproduktionen vid Kockums. Arbetet kommer att påbörjas under hösten 1986 och anpassas till den pågående avvecklingsproduktionen vid Kockums, vilket innebär en successiv överföring av personal under perioden 1986–1987. Denna successiva överföring av personal från den varvsanknutna delen samt projektets varaktighet är enligt min mening av stort värde. Jag vill också understryka att tiden för asbestsaneringen av SJ:s personvagnspark därigenom kan minskas från 7–8 år till 6 år. Själva saneringen, som för SJ beräknas kosta drygt 200 milj. kr., kommer att utföras i SJ:s egna verkstäder innan vagnarna anländer till Kockums.

Jag har för ändamålet beräknat ett medelsbehov av 288 750 000 kr. dvs. det belopp som framgår av avtalet mellan SJ och Kockums. Medlen bör anvisas under sjätte huvudtiteln under ett nytt anslag benämnt Ombyggnad m. m. av järnvägsvagnar vid Kockums AB och disponeras av Kockums på ett sådant sätt att maximal effektivitet erhålles.

Jämfört med SJ:s ordinarie planer kommer personvagnsparken genom avtalet med Kockums att moderniseras betydligt snabbare. Samtidigt uppstår dock merkostnader för en tidigarelagd beställning om 40 sittvagnar vid Kalmar Verkstad. Tidigareläggningen erfordras för att klara behovet av personvagnar under ombyggnadsperioden. SJ har i sin anslagsframställning för budgetåret 1987/88 beräknat merkostnaden för tidigareläggningen av denna personvagnsbeställning till sammanlagt 77 milj. kr. för innevarande budgetår. Jag godtar beräkningen. Som jag tidigare anfört under punkten Särskilda investeringar vid statens järnvägar minskar ersättningsbehovet till SJ med 3 milj. kr. p. g. a. ändrad finansiering av vissa investeringar. Därför behövs nu ett med 74 milj. kr. förhöjt anslag.

Sammanfattningsvis anser jag att väsentliga fördelar står att vinna genom de föreslagna åtgärderna. Drygt 1 000 årsarbeten skapas för anställda vid Kockums. SJ:s personvagnspark kan moderniseras i snabbare takt vilket stärker järnvägens konkurrenskraft. Vidare kan tiden för asbestsaneringen av personvagnarna förkortas.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. till *Ombyggnad m. m. av järnvägsvagnar vid Kockums AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 288 750 000 kr.

2. – utöver vad som tidigare anvisats över anslaget *Ersättning till statens järnvägar för köp av vissa tjänster* – på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 74 000 000 kr.

H. Telekommunikationer

[2] Försäljning av fastighet

I en skrivelse till regeringen den 4 juli 1986 har televerket meddelat att avtal har ingåtts med NPL Conata AB om försäljning av televerkets fastighet Squalperup 12 i Malmö. Köpeskillingen uppgår till 22,6 milj. kr. Avtalet har ingåtts med förbehåll för regeringens godkännande. Bakgrunden till avyttringen är förändrade lokalbehov inom televerkets verksamhet.

Föredragandens överväganden

Fastigheten Squalperup 12 inrymmer för närvarande en telestation av äldre modell. Denna station avvecklas successivt allt eftersom de moderna AXE-stationerna tas i drift. AXE kräver emellertid en annan och mindre typ av lokaler än de som inryms i fastigheten Squalperup 12. Televerket har därför valt att avyttra fastigheten.

Televerket har berett övriga statliga myndigheter och Malmö kommun möjlighet att anmäla sitt intresse av att förvärva fastigheten Squalperup 12 till aktuellt marknadspris. De tillfrågade har avstått från möjligheten att överta fastigheten till den aktuella prisnivån. Squalperup 12 har därför utbudits till försäljning bl. a. genom annons i dagspressen.

Televerket har för avsikt att förhyra en del av fastigheten till år 1991. För att säkerställa den teletekniska driften under hyrestiden har ett flertal villkor skrivits in i kontraktet. Bl. a. finns en klausul i avtalet där NPL Conata AB försäkrar att avsikten med förvärvet av Squalperup 12 är att långsiktigt behålla fastigheten som förvaltningsfastighet och att överlåtelse därför inte kommer att ske under den tid som televerket förhyr lokalerna i fastigheten.

För egen del konstaterar jag att fastigheten efter en övergångstid inte längre kommer att behövas för televerkets verksamhet. Under den tid verksamheten avvecklas förhyr televerket på förmånliga villkor de lokaler som erfordras från driftsynpunkt. Några andra statliga lokalbehov som skulle tala emot en försäljning av fastigheten har inte kommit fram. Försäljningen bör därför kunna godkännas. Med hänsyn till att försäljningspriset är högre än 5 milj. kr. krävs riksdagens samtycke till försäljningen.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att bemyndiga regeringen att godkänna försäljningen av fastigheten Squalperup 12 i Malmö.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Feldt vad avser punkterna 1–3; statsrådet Johansson vad avser punkten 4.

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

[1] Försäljning av del av tomt i Tokyo

Chefen för utrikesdepartementet har tidigare redogjort för ett projekt avseende en ny ambassadanläggning i Tokyo. Den del av Tokyo inom vilken den nuvarande ambassadfastigheten är belägen är föremål för en omfattande förnyelse. Genom att ingå ett avtal med ägarna till de närmast liggande fastigheterna om samexploatering av området erhåller svenska staten betydande fördelar.

Hittills förda diskussioner har visat att endast en del av den svenska fastigheten behövs för en ny svensk ambasad- och bostadsanläggning. Ungefär halva fastigheten kan därför överlåtas på en annan intressent inom projektet. Den avyttrade delen av tomten kommer inte att bebyggas. Priset för marken kommer att bli föremål för förhandling men bedöms väl täcka kostnaderna för de åtgärder som krävs för att åstadkomma den nya ambassadanläggningen. Överskjutande belopp inlevereras till inkomsttitel.

Tidplanen förutsätter att ett samarbetsavtal kan träffas och att ett avtal avseende markförsäljning kan godkännas i början av nästa år.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att försälja del av den tomt i Tokyo där den svenska ambassaden är belägen.

[2] Disposition av intäkter från försäljning av fastighet

Svenska Sofiä församlingen i Paris överlät år 1961 en fastighet, 21/23 rue du Chateau i La Garenne Colombes, Paris, till staten. I fastigheten har församlingen sedan den inköptes år 1937 bedrivit sjuk- och åldrvård för svenskar bosatta i Frankrike. Efter övertagandet har staten svarat för kapital- och underhållskostnader och församlingen för driftkostnader. Statens investeringar i fastigheten svarar väl mot värdet vid statens övertagande.

Församlingens ekonomi har de senaste åren till följd av ökade driftkostnader för sjukhemmet blivit mycket ansträngd. Församlingen begärde därför i början av detta år att fastigheten skulle försäljas. Byggnadsstyrelsen har inte funnit någon alternativ statlig användning av fastigheten. Verket erhöi i juni regeringens bemyndigande att sälja fastigheten för 2 500 000 francs till kommunen i La Garenne Colombes, Paris, som också övertog ansvaret för de kvarvarande patienterna.

Församlingen har mot bakgrund av att den ursprungligen förvärvat fastigheten och under lång tid haft utgifter för drift av anläggningen hemställt att köpeskillingen fonderas och att avkastningen tillfaller församlingen.

Jag finner det skäligt att överskottet från försäljningen delas lika mellan staten och Svenska Sofiaförsamlingen i Paris. Regeringen kan emellertid inte utan riksdagens medgivande överföra överskottsmedel från försäljning av det statliga fastighetsinnehavet till församlingen. Riksdagens bemyndigande för detta bör nu inhämtas. Det bör ankomma på regeringen att meddela erfordrbara bestämmelser i samband med överföringen av medlen.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att överföra hälften av överskottet från försäljningen av ifrågavarande fastighet till Svenska Sofiaförsamlingen i Paris.

[3] Höjning av garantiram för den nordiska projektinvesteringslåneordningen

Nordiska investeringsbankens (NIB) projektinvesteringslån har en utlåningsram på 350 miljoner Särskilda dragningsrätter (SDR), motsvarande omkring 2,9 miljarder kr. Lånen ges på kommersiella villkor och ges företrädesvis vid export till gruppen medelinkomstländer med relativt god kreditvärdighet. Ofta ges lånen i samband med långgivning från Världsbanken eller andra regionala utvecklingsbanker. NIB har bedömt att låneramen kommer att vara helt disponerad under loppet av år 1986.

I den nordiska handlingsplanen för ekonomisk utveckling och full sysselsättning (Norden i Vekst, NU 1985: 1, avsnitt 6.2.2) noterade nordiska ministerrådet att behov förelåg om en höjning av låneramen med 350 miljoner SDR, dvs. en fördubbling.

Nordiska Ministerrådet (samarbetsministrarna) lade den 18 december 1985 fram ett ministerrådsförslag om en fördubbling av låneramen för NIB:s projektinvesteringslån. På Nordiska Rådets 34:e session togs en rekommendation med samma innebörd.

De nordiska samarbetsministrarna beslöt den 12–13 maj 1986 – under förbehåll av eventuella nationella parlamentsbeslut – att höja beloppsramen för nordiska projektinvesteringslån från 350 till 700 miljoner SDR, samt att vidta nödvändiga ändringar i NIB:s stadgar. Samarbetsministrarna förutsatte vid sitt beslut att ikraftträdandet skulle kunna ske den 1 januari 1987.

Eftersom medlemsländernas garantiram täcker högst 90% av kreditrisken skulle Sveriges garantiram efter höjningen komma att uppgå till

247,595 miljoner SDR, motsvarande omkring 2,072 miljarder kr. Jag förordar att det av de nordiska samarbetsministrarna fattade beslutet om en höjning av garantiramen för den nordiska projektlåneordningen biträds och att därför Sveriges garantiram ökar från nuvarande 130,415 miljoner SDR till 247,595 miljoner SDR.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna att Sveriges garantiförbindelse för projektinvesteringslån och projektinvesteringssgarantier ökas från 130,415 miljoner särskilda dragningsrätter till 247,595 miljoner särskilda dragningsrätter.

[4] Pension åt vissa personer

Statsrådspension åt f. d. statsministern Thorbjörn Fälldin

Thorbjörn Fälldin var statsminister under tidsperioderna den 8 oktober 1976—den 17 oktober 1978 och den 12 oktober 1979—den 8 oktober 1982, eller sammanlagt 5 år 2 månader och 17 dagar.

Enligt förordningen (SAVFS 1980: 10) om tjänstepensionsrätt för statsråd fordras för att bli berättigad till förordnandepension som statsråd att statsrådet haft en eller flera befattningar som statsråd i sammanlagt minst sex år. När Thorbjörn Fälldin avgick vid regeringsskiftet hösten 1982 uppfyllde han alltså inte denna förutsättning.

Med hänsyn till den långa tid som Thorbjörn Fälldin var statsminister anser jag dock att det finns skäl att tillerkänna honom rätt till statsrådspension och till familjepension för eventuella efterlevande efter honom.

Jag föreslår en pension som svarar mot vad Thorbjörn Fälldin skulle ha fått om han hade varit statsråd under sammanlagt sex år, eller 12 813 kr. i månaden räknat i 1986 års pensionsnivå. Pensionen värdesäkras genom anknytning till basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Den kommer att samordnas med Fälldins riksdagsmannapension (f. n. 10 212 kr./mån.). Det sammanlagda beloppet efter samordningen blir då 15 074 kr. i månaden före 65 års ålder. Fr. o. m. 65 års ålder skall pensionen även samordnas med allmän pension och egenlivränta enligt det allmänna pensionsavtalet.

Den föreslagna pensionen bör utgå fr. o. m. den 1 juli 1986.

Regeringen bör inhämta riksdagens bemyndigande att från inkomstiteln Statliga pensionsavgifter, netto, ta i anspråk medel för pension åt Thorbjörn Fälldin enligt vad jag här har förordat.

Förbättrad familjepension åt framlidne statsministern Olof Palmes efterlevande

Normalbeloppet av familjepensionen till Olof Palmes efterlevande maka utgör 10 213 kr. i månaden, eller hälften av den pension som skulle ha betalats till Olof Palme som egenpension. Så länge det också finns ett förmånsberättigat barn utbetalas 140 procent av normalbeloppet.

Jag föreslår att familjepensionens normalbelopp åt Olof Palmes efterlevande, räknat fr. o. m. den 1 mars 1986, höjs med ett så stort belopp att det blir 14 000 kr. i månaden i 1986 års pensionsnivå.

Regeringen bör inhämta riksdagens bemyndigande att från inkomstiteln Statliga pensionsavgifter, netto, ta i anspråk medel för förbättring av familjepension åt Olof Palmes efterlevande enligt vad jag här har förordat.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att från inkomstiteln Statliga pensionsavgifter, netto, ta i anspråk medel för

1. pension åt f. d. statsministern Thorbjörn Fälldin enligt vad jag har förordat

2. förbättrad familjepension åt framlidne statsministern Olof Palmes efterlevande enligt vad jag har förordat.

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Bodström vad avser p. 1–6 och statsrådet Göransson vad avser p. 7.

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Åttonde huvudtiteln

C. Vuxenutbildning

[1] C 6. Bidrag till driften av folkhögskolor m. m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 480 570 000 kr. Från anslaget lämnas statsbidrag till bl. a. driftkostnader för 125 folkhögskolor enligt folkhögskoleförordningen (SFS 1977: 551).

De verksamheter som jag nu kommer att ta upp finns inte inberäknade i underlaget för statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

1. Styrelsen för Stockholms stadsmissions stiftelse Vårdinge folkhögskola har ansökt om extra bidrag med 150 000 kr. eller rätt för skolan att erhålla statsbidrag till elevhemsföreståndare enligt normerna för de statliga internatskolorna.

Verksamheten vid denna skola skiljer sig från andra folkhögskolor så till vida att skolan sedan år 1956 har regeringens tillstånd att antaga studerande från 16 års ålder. Folkhögskoleverksamheten bedrivs i internat och av de ca 90 eleverna vid skolan bor flertalet på skolans internat. Med hänsyn till de speciella förutsättningar som således råder vid skolan anser jag det vara befogat att genom ett särskilt bidrag stödja Vårdinge folkhögskola. Jag förordar att verksamheten får ett särskilt bidrag av 75 000 kr. under våren 1987. Jag har vidare för avsikt att återkomma till denna fråga i budgetpropositionen för budgetåret 1987/88.

2. Under våren 1986 har stiftelsen Vuxenutbildarcentrum konstituerats i Linköping. Styrelsen för Vuxenutbildarcentrum har ansökt om statligt stöd i form av projektmedel under en treårig försöksperiod. Styrelsen för den nybildade stiftelsen uppger att centret bl. a. skall arbeta såväl med praktiskt utvecklingsarbete tillsammans med intresserade vuxenutbildningsanordnare som med dokumentation och förmedling av erfarenheter inom området. Jag vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen vid sin behandling av anslaget till de samhällsvetenskapliga fakulteterna (UbU 1985/86: 32) behandlat en motion 1985/86: Ub 553 i detta ärende.

Styrelsen för stiftelsen Vuxenutbildarcentrum anhåller om 2 milj. kr. årligen under en treårig försöksperiod samt att regeringen under perioden i samband med utvärdering av verksamheten prövar behovet av och formerna för ett permanent anslag eller en garanti.

Jag förordar att stiftelsen tillerkänns bidrag om sammanlagt 3 milj. kr. under en treårsperiod, varvid 1 milj. kr. bör utbetalas under innevarande budgetår. Det föreslagna beloppet är avsett att utgöra ett startbidrag för stiftelsens verksamhet.

De ändamål jag nu har förordat leder till ett ökat medelsbehov under budgetåret 1986/87 om 1 075 000 kr. Riksdagens medgivande bör inhämtas att få merbelasta driftsbidragsanslaget till folkhögskolorna med detta belopp.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat om ytterligare utgiftsändamål under förslagsanslaget *Bidrag till driften av folkhögskolor m. m.*

D. Högskola och forskning

[2] D 10. Utbildning för vårdyrken

Tandteknikerutbildning

Riksdagen har tidigare beslutat att den statliga tandteknikerutbildningen skall avvecklas och ersättas med motsvarande kommunal utbildning. Den statliga utbildningen i Huddinge, Malmö och Umeå har nu avvecklats och ersatts av motsvarande kommunal/landstingskommunal utbildning. Antagningen till den statliga tandteknikerutbildningen vid universitetet i Göteborg upphörde den 1 juli 1985 i syfte att utbildningen skulle vara helt avvecklad den 1 juli 1986 (prop. 1984/85: 100, UbU 27, rskr. 291). Inga medel för utbildningen finns därmed beräknade fr. o. m. budgetåret 1986/87.

Efter vad jag har erfarit har inte Göteborgs kommun fullföljt och godkänt det avtal om övertagande av tandteknikerskolan i Göteborg som statens förhandlingsnämnd den 11 december 1985 har träffat med Göteborgs och Bohus läns vårdskoleförbund. Enligt avtalet skulle vårdskoleförbundet fr. o. m. höstterminen 1986 starta tandteknikerutbildning med minst 16 platser.

I landet råder för närvarande brist på tandtekniker. Enligt Landstingsförbundets uppfattning utgör den bristande utbildningskapaciteten för tandtekniker ett av de mest akuta problemen inom den landstingskommunala vårdutbildningen. Tandteknikerskolan i Göteborg har hittills svarat för ca en tredjedel av utbildningen av tandtekniker i Sverige.

Mot denna bakgrund bör enligt min mening tandteknikerutbildningen bedrivas även i fortsättningen vid universitetet i Göteborg i avvaktan på att förutsättningar finns för ett godtagbart avtal mellan stat och kommun. Jag beräknar medel (+1 338 000 kr.) för ändamålet budgetåret 1986/87 under anslaget D 10. Utbildning för vårdyrken.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Utbildning för vårddyrken* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 1 338 000 kr.

[3] D 11. Utbildning för undervisningsyrken

Högskolan för lärarutbildning i Stockholm anordnar, utöver helfartsutbildningen på industri- och hantverkslärarlinjen, också halvfartsutbildning med start budgetåret 1985/86. Utbildning på halvfart anordnas i Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län. Nämnda län har stor brist på behöriga yrkeslärare.

Medel för handledarkostnader har tidigare beräknats under anslaget B 17. Bidrag till driften av gymnasieskolan. Detta anslag är ett förslagsanslag. Fr. o. m. budgetåret 1986/87 beräknas denna typ av kostnader under förevarande anslag. När medel för halvfartsutbildningen beräknades för budgetåret 1985/86 fördes hela handledarkostnaden upp under nämnda förslagsanslag. Medel för halva handledarkostnader bör nu istället föras upp under detta anslag. Kostnaderna uppgår för budgetåret 1986/87 till 1 222 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Utbildning för undervisningsyrken* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 1 222 000 kr.

[4] D 20. Medicinska fakulteterna

Omvandling av en tjänst som professor m. m.

Innehavaren av den extra ordinarie professuren i medicin, särskilt lungmedicin, vid karolinska institutet uppnår nedre pensionsgränsen den 30 juni 1987. Tjänsten som professor är förenad med tjänst som överläkare vid Karolinska sjukhuset.

Sedan den 1 juli 1983 finns en professur i kardiologi inrättad vid universitetet i Göteborg. Tjänsten är landets enda i ämnet. Vid en utredning om förutsättningarna för inrättande av tjänsten framkom att både karolinska institutet och universitetet i Göteborg hade goda och i stort sett likvärdiga förutsättningar för utveckling av forskningen kring en professur i kardiologi.

Enligt karolinska institutet är det mot bakgrund av den snabba utvecklingen inom den kardiologiska forskningen samt en motsvarande snabb utveckling inom det hjärtkirurgiska forskningsfältet angeläget att ytterligare resurser för forskning och forskarutbildning inom området tillskapas. Vidare framhåller institutet att den kardiologiska forskningen har en lång tradition vid institutet. En intensiv och internationellt uppmärksammas forskning bedrivs vid flera av undervisningssjukhusen i Stockholm. Karolinska sjukhuset erbjuder unika möjligheter för en framgångsrik kardiologisk forskning.

Mot denna bakgrund föreslår institutet att den ledigblivande tjänsten

som professor i medicin, särskilt lungmedicin, ändras till en ordinarie tjänst som professor i kardiologi.

Universitets- och högskoleämbetet har i anslagsframställningen 1986/87 biträtt förslaget och hemställt att en ordinarie tjänst som professor i kardiologi, förenad med överläkartjänst, inrättas den 1 juli 1987 vid karolinska institutet. Hälso- och sjukvårdsnämnden i Stockholms läns landstingskommun har förklarat sig beredd att inrätta en tjänst som överläkare vid Karolinska sjukhuset avsedd att förenas med professuren i kardiologi.

I ärendet har skrivelser inkommit från Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka.

Jag meddelade i 1986 års budgetproposition min avsikt att återkomma med förslag i denna fråga.

Jag anser att den kardiologiska forskningen bör stärkas och förordar att en ordinarie tjänst som professor i kardiologi med den föreslagna sjukvårdsanknytningen inrättas vid karolinska institutet den 1 juli 1987. Därvid dras professuren i medicin, särskilt lungmedicin, in.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

bemyndiga regeringen att inrätta en tjänst som professor i enlighet med vad jag föreslagit.

[5] D 23. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna

Detta anslag avser matematisk-naturvetenskaplig forskning och forskarutbildning vid universiteten i Stockholm, Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå.

Naturvetenskapliga forskningsrådet har under lång tid finansierat ett stort antal s. k. mellantjänster avsedda för forskning. Rådet föreslog i sin anslagsframställning för budgetåret 1986/87 att ett antal sådana tjänster fortsättningsvis skulle finansieras via anslag till högskolornas fasta organisation. Förslaget till överföringar berörde drygt 50 forskare med tillsvidareförordnanden vid universitetens och de tekniska högskolornas matematisk-naturvetenskapliga och tekniska fakulteter samt vid Sveriges lantbruksuniversitet. Jag anmälde i proposition 1985/86: 100, bil 10 s 339 min avsikt att återkomma med förslag till överföringar budgetåret 1986/87. Regeringen har mot bakgrund härav den 29 maj 1986 föreskrivit att samtliga kostnader för ett antal tjänster, som t. o. m. budgetåret 1985/86 finansierats via projektmedel till naturvetenskapliga forskningsrådet, skall fr. o. m. budgetåret 1986/87 bestridas från de anslag som enligt riksdagens beslut anvisats berörda högskoleenheter för utbildning och forskning. Regeringen har vidare i regleringsbrev för budgetåret 1986/87 föreskrivit att naturvetenskapliga forskningsrådet inte får disponera medel motsvarande kostnaderna för ifrågakvarande tjänster.

Medlen för finansiering av de tjänster som angivits i regeringens ovan nämnda beslut bör nu anvisas berörda högskoleenheter. Kostnaderna härför täcks av det under naturvetenskapliga forskningsrådet innehållna beloppet. Under förevarande anslag bör följande belopp anvisas för finansiering av tjänsterna:

universitetet i Stockholm	807 000 kr
universitetet i Uppsala	2 203 000 kr
universitetet i Lund	1 529 000 kr
universitetet i Göteborg	970 000 kr
universitetet i Umeå	589 000 kr

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 6 098 000 kr.

[6] D 24. Tekniska fakulteterna

Detta anslag avser teknisk forskning och forskarutbildning vid tekniska högskolan i Stockholm, universiteten i Uppsala, Linköping och Lund, Chalmers tekniska högskola och högskolan i Luleå

Jag hänvisar till vad jag i det föregående anført under anslaget D 23, Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna. Medel för finansiering av de tjänster som i fortsättningen skall finansieras från anslag till teknisk fakultet bör nu anvisas under detta anslag. Kostnaderna härför täcks av ett under naturvetenskapliga forskningsrådet innehållt belopp. Följande medel bör anvisas för finansiering av tjänsterna.

Tekniska högskolan i Stockholm	598 000 kr
Universitetet i Linköping	190 000 kr
Universitetet i Lund	794 000 kr
Chalmers tekniska högskola	986 000 kr

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till Tekniska fakulteterna på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 2 568 000 kr.

F. Kulturverksamhet m. m.

[7] F 9. Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 46 439 000 kr. Från anslaget utgår s. k. bibliotekserättning till litterära upphovsmän och översättare för att deras verk lånas ut genom folk- och skolbibliotek. Ersättningen, som årligen tillförs Sveriges författarfond, beräknas på grundval av vissa belopp per hemlån och referensexemplar. F. n. uppgår grundbeloppen till 42 öre per hemlån och 1 kr 68 öre per referensexemplar av originalverk och till hälften av nämnda belopp per hemlån resp. referensexemplar av verk i svensk översättning.

I årets budgetproposition (prop. 1985/86: 100 bil. 10 s. 397) anförde jag att medelsbehovet för bibliotekserättningen borde beräknas med utgångspunkt i nu gällande grundbelopp i avvaktan på resultatet av pågående förhandlingar med berörda upphovsmannaorganisationer om nya grundbe-

lopp. För biblioteksersättningen har riksdagen anvisat ett preliminärt belopp av 44 585 000 kr. för budgetåret 1986/87 (KrU 18, rskr. 192).

Regeringens förhandlare har den 1 april 1986 träffat överenskommelse med Sveriges författarförbund, Föreningen Svenska tecknare och Svenska fotografernas förbund om biblioteksersättningens grundbelopp för budgetåren 1986/87 och 1987/88. Enligt överenskommelsen skall grundbeloppet för hemlån av originalverk vara 45 öre budgetåret 1986/87 och 48 öre budgetåret 1987/88. Regeringen har den 24 april 1986 godkänt överenskommelsen.

Den sålunda träffade överenskommelsen innebär, att regeringen åtagit sig att föreslå riksdagen att för innevarande budgetår räkna upp grundbeloppet för hemlån av originalverk med tre öre. Övriga grundbelopp bör höjas i motsvarande mån. Beloppen bör således vara 45 öre för hemlån och 1 kr 80 öre för referensexemplar av originalverk samt 22,5 öre för hemlån och 90 öre för referensexemplar av översatta verk. På grundval av dessa belopp beräknar jag medelsbehovet för biblioteksersättningen till 47 770 000 kr., d. v. s. 3 185 000 kr. utöver vad riksdagen preliminärt har anvisat för innevarande budgetår.

Vad gäller grundbelopp för budgetåret 1987/88 bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag i nästa budgetproposition. Därvid har regeringen självfallet att beakta den ingångna överenskommelsen med berörda organisationer.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har anfört om biblioteksersättningens grundbelopp för budgetåret 1986/87,
2. till *Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 3 185 000 kr.

Jordbruksdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Hellström såvitt avser punkterna 1–3 och statsrådet Dahl såvitt avser punkten 4

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Nionde huvudtiteln

F. Service och kontroll

[1] Aktiebolaget Svensk laboratorietjänst (Svelab)

Regeringen godkände den 26 juni 1986 ett den 23 juni 1986 dagtecknat avtal mellan företrädare för staten och Svenska kommunförbundet om försäljning av statens andel i Aktiebolaget Svensk laboratorietjänst (Svelab) till kommunförbundet. Statens andel av aktiekapitalet om 4 560 000 kr. uppgick till 34,21 %. Köpeskillingen var 3 120 000 kr. Svenska kommunförbundet har sedan köpet av statens aktier i bolaget även förvärvat de aktier i bolaget som ägts av Lantbrukarnas riksförbund, Kooperativa förbundet och Köttbranschens Service AB. Kommunförbundets köp av Svelab får ses som ytterligare ett steg i riktning mot en effektivare och ändamålsenligare laboratorieservice inom bl. a. områdena livsmedelskontroll, vattenkontroll, veterinärmedicinsk diagnostik och miljökontroll.

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört om Aktiebolaget Svensk laboratorietjänst.

G. Utbildning och forskning

[2] G 1. Sveriges lantbruksuniversitet

Chefen för utbildningsdepartementet har tidigare denna dag i sin anmälan till tilläggsbudget I för innevarande budgetår (anslaget Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna) närmare redogjort för vissa överföringar som har gjorts av forskartjänster från naturvetenskapliga forskningsrådet till högskolornas fasta organisation. Medel för de tre tjänster som därvid överförs till Sveriges lantbruksuniversitet bör anvisas under lantbruksuniversitetets anslag. Kostnaderna härför uppgår till 540 000 kr. Motsvarande belopp hålls inne under anslaget Naturvetenskapliga forskningsrådet m. m. under åttonde huvudtiteln.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

Prop. 1986/87: 25

att till *Sveriges lantbruksuniversitet* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 540 000 kr.

[3] G 4. Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m.

På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 28,4 milj. kr. Av beloppet disponerar byggnadsstyrelsen 6,1 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 22,3 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan.

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor (UUH)

Det behövs en ny kostnadsram avseende utrustning av ladugård vid Sveriges lantbruksuniversitet i Röbbäcksdalen, Umeå. Utrustningskostnaderna beräknas till 2,7 milj. kr. i prisläget den 1 januari 1986.

Föredragandens överväganden

Jag föreslår att under rubriken Sveriges lantbruksuniversitet. Röbbäcksdalen, Ombyggnad av djurstallar en ny kostnadsram av 1,3 milj. kr. förs upp i gällande utrustningsplan under detta anslag i prisläget den 1 januari 1986. För att bestrida kostnaderna för innevarande budgetår bör 1,2 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av utrustning inom den kostnadsram som jag har förordat i det föregående,
2. till *Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

H. Miljövård

[4] H 15. Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp

Under förevarande anslagsrubrik har anvisats medel för att täcka kostnaderna för saneringsarbetet inom BT Kemis område i Teckomatorp. Hittills har på förevarande anslag samt anslaget Oförutsedda utgifter anvisats sammanlagt omkring 40 milj. kr. för ändamålet. Det egentliga saneringsarbetet är i huvudsak avslutat. Anslaget används nu främst för täckande av kostnader för avledning av dränagevatten från området till reningsverk i Landskrona.

Länsstyrelsen har i skrivelse den 28 januari 1986 anmält att dränagevatten från området även under kommande budgetår måste omhändertas och avledas till Landskrona reningsverk. Länsstyrelsen anger kostnaderna för det fortsatta saneringsarbetet för nästa budgetår till 800 000 kr. Med hänsyn till att bl. a. vissa besparingar kan göras på anslaget redovisar länsstyrelsen ett medelsbehov för budgetåret 1986/87 av 535 000 kr. för här aktuellt ändamål.

Föredragandens överväganden

Det är angeläget att saneringsarbetet på BT Kemis område i Teckomatorp i alla delar kan fortsätta och slutföras på ett från hälso- och miljöskyddssynpunkt tillfredsställande sätt. För att täcka kostnaderna i enlighet med länsstyrelsens redovisning bör på tilläggsbudget I för innevarande budgetår anvisas 535 000 kr. för sanering av BT Kemis område i Teckomatorp.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att till *Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 535 000 kr.

Arbetsmarknadsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Leijon

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

Tionde huvudtiteln

B. Arbetsmarknad m. m.

[1] B 3. Arbetsmarknadsutbildning

På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 2025,2 milj. kr. varav 1779,2 milj. kr. har beräknats för upphandling av arbetsmarknadsutbildning. Därutöver har 200 milj. kr. av ej utnyttjade anslagsmedel, reservationsandel från budgetåret 1985/86, beräknats kunna användas för sådan upphandling.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) har i en skrivelse den 26 september 1986 anmält att de beräknade medlen för upphandling av arbetsmarknadsutbildning under budgetåret 1986/87 inte kommer att räcka för den omfattning som riksdag och regering beslutat om.

En av orsakerna till detta är att vissa kostnader i det tidigare systemet har redovisats och reglerats i efterhand, medan det nya systemet med uppdragsfinansierad arbetsmarknadsutbildning förutsätter medelsramar som medger betalning till utbildningsanordnaren i aktuellt kostnadsläge.

Av den anledningen ökar priset för den utbildning som AMS upphandlar från AMU-gruppen med 151 milj. kr. dels på grund av löne- och prishöjningar, som inte har kunnat beaktas vid anslagsberäkningen för budgetåret 1986/87, dels på grund av sådana fördyringar som förväntas inträffa under innevarande budgetår. Vidare begär AMS i samråd med AMU-styrelsen 49 milj. kr. till följd av ändrad beräkning av AMU-gruppens kapitalkostnader jämfört med det underlag som regeringen tog ställning till i 1986 års budgetproposition. Härutöver begär AMS 75 milj. kr. för utökade köp av utbildning vid kommunal vuxenutbildning och för särskilda insatser i vissa utsatta län m. m.

För egen del räknar jag med att högst 114 milj. kr. erfordras för att täcka de merkostnader för AMS som bl. a. uppstått till följd av övergången till en ny verksamhetsform för arbetsmarknadsutbildningen och som inte har beaktats tidigare.

I AMS skrivelse anmäls vidare att de reservationsmedel som återstår för ny upphandling av arbetsmarknadsutbildning, sedan kvarstående utbetal-

ningar från föregående budgetår har betalats, uppgår till högst 171 milj. kr. och inte till 200 milj. kr. som hade beräknats. Således fattas 29 milj. kr. i den kalkyl som ligger till grund för AMS upphandling av arbetsmarknadsutbildning. För att säkerställa den omfattning av arbetsmarknadsutbildning för innevarande budgetår, som statsmakterna beslutat om (prop. 1985/86: 100 bil. 12, AU 11, rskr. 153), anser jag det nödvändigt att AMS kompenseras härför.

Sammanlagt bör AMS således tillföras ytterligare 143 milj. kr.

Jag finner i övrigt ingen anledning att frångå den tidigare planerade omfattningen av arbetsmarknadsutbildningen. Det innebär bl. a. att sådana insatser som AMS vill göra i samband med lokala större förändringar i sysselsättningen, får klaras inom den planerade ramen.

I det åtgärds paket för Blekinge län som regeringen beslutade om i september i år ingick bl. a. 6 milj. kr. för utbildningsinsatser i Blekinge. Enligt regeringens beslut skulle den särskilda utbildningssatsningen finansieras med medel för beredskapsarbete under anslaget B 5. Sysselsättningskapande åtgärder.

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Arbetsmarknadsutbildning* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 143 000 000 kr.

Industridepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 oktober 1986

Föredragande: statsrådet Peterson vad avser p. 1 och 2 samt 7–12; statsrådet Dahl vad avser p. 3–6

Anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Tolfte huvudtiteln

C. Regional utveckling

[1] C 2. Lokaliseringsbidrag m. m.

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisats ett reservationsanslag av 362 milj. kr.

Över detta anslag anvisas medel till följande ändamål:

- lokaliseringsbidrag beviljade av statens industriverk eller av regeringen efter den 1 juli 1984,
- offertstöd beviljade efter den 1 juli 1985,
- lån till privata regionala investmentbolag,
- kapitaltillskott m. m. till Stiftelsen Industricentra,
- viss administration av regionalpolitiskt stöd,
- eventuella medel för ombyggnad av outnyttjade bostadslägenheter i Kiruna.

Den 30 juni 1986 uppgick de medel som inte var ianspråktagna genom beslut till 126 milj. kr., efter det att riksdagen beslutat att tillföra anslaget 100 milj. kr. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1985/86.

Riksdagen har vid flera tillfällen uppmärksammat den ogynnsamma utvecklingen i Blekinge län. I samband med behandlingen av prop. 1985/86: 100 bil. 14 framhåller arbetsmarknadsutskottet i sitt betänkande (AU 13 s. 92) att riksdagens tidigare uttalanden om en generös tillämpning av bestämmelserna om regionalpolitiskt stöd i fråga om ärenden som gäller kommunerna i länet bör äga fortsatt giltighet. Över huvud taget förutsätter utskottet att länsmyndigheterna i sina strävanden att på olika vägar förbättra situationen i länet får ett verkningsfullt stöd av de resurser som centralt står till berörda departements samt statens industriverks och andra myndigheters förfogande.

Blekinge län har en ogynnsam industristruktur. Ett fåtal stora företags dominans gör arbetsmarknaden i länet sårbar. Det är därför nödvändigt att förnya, utveckla och differentiera industristrukturen i Blekinge. Nyföretagandet måste öka. Det är också angeläget med åtgärder för att höja teknik-

nivån i befintliga små och medelstora företag liksom att höja kompetensen hos de anställda.

De stöd som regeringen tidigare har lämnat till etableringen av Elektronikcentrum i Svängsta och Verkstadstekniskt centrum i Karlskrona är viktiga led i detta arbete. Det gäller också de regionalpolitiska stöd som har lämnats till framtidsinriktade projekt i en rad företag i länet. Härigenom har nya arbetstillfällen tillkommit och modern teknisk utrustning har kunnat tas i bruk.

En fortsatt positiv utveckling av näringslivet i Blekinge hämmas bl. a. av bristande tillgång på riskvilligt kapital och av brister i länets infrastruktur. Jag föreslår därför att vissa åtgärder vidtas i syfte att förbättra förutsättningarna i dessa avseenden. De åtgärder jag avser är för det första kapitaltillskott till ett regionalt investmentbolag med verksamhet i Blekinge län. Under förutsättning att näringslivet i regionen bidrar med medel bör också staten bidra och då med lika stort belopp som näringslivet – dock högst 35 milj. kr. Vidare bör 10 milj. kr. avsättas till Lunds universitet för utvecklingsinsatser i länet samt 9 milj. kr. för upprustning av fiskehamnen i Nordersund i Sölvesborgs kommun. Det särskilda tillskott på 100 milj. kr. som anvisades anslaget C 2. Lokaliseringsbidrag m. m. på tilläggsbudget II för budgetåret 1985/86 bör medge att även dessa kostnader kan belasta anslaget.

Eftersom de medel som anvisats på detta anslag normalt inte får användas till sådana ändamål som jag nyss föreslagit, bör regeringen inhämta riksdagens godkännande härtill.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen
att godkänna vad jag har anfört om användningen av medel på
anslaget C 2. Lokaliseringsbidrag m. m.

[2] C 10. Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

Bakgrund

Västnorden omfattar Island, Färöarna och Grönland. I nordiska minister rådets arbete har frågor rörande utvecklingen i området behandlats av den s. k. Västnordenkommittéen. Denna bildades år 1980 under nordisk ämbetsmannakommittée för regionalpolitik (NÄRP) som hör till ministerrådet. Västnordenkommittéen presenterade år 1983 ett handlingsprogram för gemensamma utvecklingsinsatser inom detta område. Detta program ligger till grund för de insatser som görs i Västnordenområdet.

Sedan år 1970 har Nordisk industrialiseringsfond för Island (prop. 1970: 11, UU 1, rskr. 50) funnits. Fonden inrättades i samband med Islands

inträde i EFTA. Till denna fond har Sverige bidragit med sammanlagt 5,4 miljoner US dollar. Från år 1981 har fonden påbörjat en återbetalning av de tillskjutna medlen vilken avses vara fullföljd år 1995.

I december 1983 beslutade nordiska ministerrådet att förutsättningarna för en utvecklingsfond för Västnorden skulle utredas.

Den expertgrupp som tillsattes för att utreda behovet av och rollen för en sådan utvecklingsfond har redovisat sina förslag i betänkandet Ökonomisk utveckling i Vestnorden, Nordisk utredningsserie 1984: 15.

Av betänkandet framgår bl. a. att fisket dominerar i Västnordens näringsliv. Den industri som finns är kopplad till fisket. Endast Island har industri med även annan inriktning. De västnordiska ekonomierna är med fisket som bas mycket konjunkturkänsliga. Infrastrukturinvesteringarna i området är dyrbara att genomföra och kraftigt eftersatta. Västnorden är mycket beroende av handeln med omvärlden. En stor del av importen till Västnorden kommer från andra nordiska länder, medan exporten i huvudsak går till andra marknader.

I Västnorden är den andel av nationalinkomsten som går till investeringar låg. Utöver inhemsk finansiering av investeringar finns bl. a. Nordiska Investeringsbankens allmänna finansieringslån, Nordisk industrifonds och Nordiska ministerrådets regionalpolitiska medel att tillgå. Grönlands tidigare tillgång till lån via europeiska investeringsbanken upphörde i och med utträdet ur europeiska gemenskapen år 1985.

Mot bakgrund av Västnordens speciella förhållanden föreligger enligt betänkandet behov av ytterligare finansieringskällor för de investeringar som behöver genomföras för utvecklingen i området. En gemensam nordisk låneinstitution för Västnorden skulle innebära ett finansieringsinstitut som är lätt tillgängligt för låntagarna och som har god kunskap om områdets speciella karaktär.

Den tidigare omnämnda expertgruppen har föreslagit att de nordiska regeringarna skall besluta att återbetalningarna från Nordisk industrialiseringsfond för Island, skall tillföras en nyinrättad utvecklingsfond för Västnorden.

Frågan om att inrätta en särskild utvecklingsfond för Västnorden ingick också i Nordiska ministerrådets (finansministrarna) handlingsplan för ekonomisk utveckling och full sysselsättning, som antogs 1985.

I samband med behandlingen av denna plan konstaterades bl. a. att Västnorden tillsammans med Nordkalotten skall vara det högst prioriterade området i Norden i regionalpolitiska sammanhang.

Ministerrådet överlämnade till Nordiska Rådets 34:e session år 1986 ett förslag om handlingsplan och utvecklingsfond för Västnorden. Handlingsplanen hänvisades till behandling i det reviderade nordiska samarbetsprogrammet för regionalpolitik, som antogs av rådet vid samma session. Förslaget att inrätta en utvecklingsfond, i enlighet med ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna och speciella stadgar för fondens verksamhet (se bilagor), antogs enhälligt.

Nordiska ministerrådets beslut

I april 1986 fattade ministerrådet (de för regionalpolitiska frågor ansvariga ministrarna) beslut om att inrätta en utvecklingsfond för Västnorden.

Syftet med Västnordenfonden är att genom nordiskt samarbete bidra till en mera tillfredsställande regional balans i Norden genom att främja Västnordens ekonomiska utveckling. Detta skall främst ske genom att stärka utvecklingen av ett allsidigt och konkurrenskraftigt näringsliv. Medlen för detta skall vara lån, garantier eller bidrag till projekt i anknötning till små eller medelstora verksamheter. Investeringarna kan gälla industriutrustning, serviceorgan och hjälpfunktioner för näringslivet samt forskning, produktutveckling, marknadsföring, undersökningar m. m. med betoning på att föra över kunskaper och metoder från övriga Norden.

Fonden skall eftersträva en rimlig fördelning av tillgängliga medel mellan Färöarna, Grönland och Island.

Fonden skall ha sitt säte i Reykjavik (Island) och vara representerad i Torshavn (Färöarna) och Nuuk (Grönland).

Fondens verksamhet skall med förbehåll för grundarländernas beslutsprocesser starta den 1 mars 1987.

NÄRP skall svara för uppföljningen av fondens verksamhet. Senast den 1 mars 1996 skall Nordiska ministerrådet besluta om verksamheten efter år 1999.

Avtalet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om att upprätta en utvecklingsfond undertecknades av samarbetsministrarna i Island den 19 augusti 1986. Avtalet med tillhörande stadga bör fogas till protokollet i detta ärende som bilagorna 9.1 och 9.2. I avtalet och stadgan redovisas fondens ändamål, organisation, finansiering, tidsramar och uppföljning.

Fondens grundkapital kommer totalt att uppgå till 14,1 miljoner US dollar efter den 1 mars 1995. För Sveriges del innebär ett åtagande i fonden att ett belopp som motsvarar 5,4 miljoner US dollar ställs till förfogande under perioden 1987–1995. Detta är det belopp som nordisk industrialiseringsfond för Island skall återbetala till Sverige under perioden 1981–1995.

Föredragandens överväganden

Jag finner det tillfredsställande att Västnorden uppmärksammas särskilt i det nordiska samarbetet. I det nordiska regionalpolitiska samarbetet har Västnorden tillsammans med Nordkalotten högst prioritet. Jag instämmer i att Västnorden har behov av utvecklingsinsatser inom många områden. För att stödja utvecklingen av näringslivet i Västnorden, mot en större mångsidighet än den nuvarande och en integrering i det nordiska handelsutbytet, krävs bl. a. insatser av det slag som jag tidigare har redovisat. Jag finner att en särskild utvecklingsfond är ett bra komplement till andra finansieringskällor för att främja utvecklingen i Västnorden.

Jag föreslår därför att ett belopp som motsvarar de medel som återbetalas till Sverige från nordisk industrialiseringsfond för Island under perioden 1981–1995 används som grundkapital i en nordisk utvecklingsfond för

Västnorden. Detta belopp uppgår till sammanlagt 5,4 miljoner US dollar. Därav har redan 1 004 000 US dollar återbetalats. Motsvarande belopp, 6 928 000 kr., bör därför anvisas på ett nytt anslag för ändamålet. Jag avser att vid min anmälan till 1987 års budgetproposition återkomma till frågan om fortsatta kapitaltillskott till fonden.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 6 928 000 kr.

E. Energi

[3] E 11. Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m.

I statsbudgeten för budgetåret 1986/87 har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 2 910 000 kr. (prop. 1985/86: 100 bil. 14, NU 17, rskr. 172). För innevarande budgetår är den ingående reservationen 1 041 000 kr.

I regleringsbrev för budgetåret 1986/87 har 2 910 milj. kr. anvisats till statens vattenfallsverk (Vattenfall). Vidare har Vattenfall medgivits en investeringsram om 3 598,5 milj. kr. Härtill kommer 11,5 milj. kr. som vid budgetårets ingång inte hade förbrukats av medel som har anvisats över finansfullmakten under tidigare budgetår.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att besluta om att bilda aktiebolag, eller förvärva aktier i sådant bolag, inom statens vattenfallsverks verksamhetsområde i enlighet med vad föredragande statsrådet har anfört i tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 (prop. 1981/82: 125 bil. 9 s. 46, NU 53, rskr. 405). För andra typer av bolag än eldistributionsbolag begränsades bemyndigandet till ett sammanlagt belopp som skulle fastställas varje år. För budgetåret 1986/87 har detta fastställts till 75 milj. kr. (prop. 1985/86: 100 bil. 14 s. 142, NU 17, rskr. 172). Regeringens bemyndigande är begränsat till att gälla bolag med ett bundet eget kapital på högst 5 milj. kr. (prop. 1982/83: 25 bil. 7 s. 45, NU 15, rskr. 116).

Från Vattenfall har två skrivelser inkommit. Den första rör byte av krafttillgångar med Stora Kopparbergs Bergslags AB. Den andra rör finansiering av det förvärv av Gränges AB:s tillhöriga krafttillgångar som gjordes år 1981.

Byte av krafttillgångar med Stora Kopparbergs Bergslags AB

I skrivelse den 3 juni 1986 har Vattenfall redovisat en överenskommelse som, med förbehåll för regeringens godkännande, har träffats mellan Vattenfall, Stora Kopparbergs Bergslags AB (STORA) och Borlänge Industriverk (Borlänge). Överenskommelsen innebär att de tre parterna skall samverka vid tillbyggnad och förnyelse av de tre vattenkraftstationerna Fors-

huvudforsen och Bullerforsen i Dalälven samt Mockfjärd i Västerdalälven. Forshuvudforsen och Bullerforsen ägs i dag av STORA och Mockfjärd av STORA:s helägda dotterbolag Vesterdalelfvens Kraft AB.

Genom överenskommelsen överför STORA kraftstationerna Forshuvudforsen, Bullerforsen och Mockfjärd till ett helägt bolag, Bullerforsens Kraft AB (BKAB). Därefter överlåter STORA 37 % av aktierna i detta bolag till Vattenfall och 12 % till Borlänge.

Bolagets uppgift blir att äga och driva nämnda i dag befintliga anläggningar samt att genomföra en tillbyggnad av samtliga kraftstationer, så att kraftproduktionen ökar med ca 145 GWh/år till totalt ca 630 GWh/år.

När samtliga utbyggnader är genomförda uppgår Vattenfalls rätt till kraftproduktion till 37 % av bolagets totala produktion, dvs. ca 233 GWh/år.

De planerade tillbyggnaderna i BKAB:s kraftstationer beräknas enligt föreliggande planer genomföras under tidsperioden 1987–1991 och ge en lokal sysselsättning under byggnadstiden på sammanlagt ca 230 manår. De totala kostnaderna för att genomföra tillbyggnaderna beräknas uppgå till ca 400 milj. kr. och skall finansieras av BKAB, bl. a. genom upptagande av lån. De årliga kostnaderna för de planerade tillbyggnaderna skall fördelas lika mellan Vattenfall och Borlänge.

Överenskommelsen med STORA innebär också att Vattenfall får rätt att medverka vid tillbyggnad av vattenkraftstationerna Kvarnsveden och Domnarvet i Dalälven. Denna rätt gäller dock under förutsättning att STORA inte före utgången av år 1989 tagit beslut om att självt genomföra åtgärderna och att överenskommelse med Vattenfall kan träffas om villkoren för Vattenfalls medverkan.

Utöver den nyss redovisade överlåtelsen av STORA:s 37 % av aktierna i BKAB till Vattenfall, innebär den träffade överenskommelsen att även vissa byten av krafttillgångar genomförs mellan STORA och Vattenfall. I syfte att få till stånd ett mera rationellt ägande av Vattenfalls och STORA:s krafttillgångar har förhandlingar lett till överenskommelse om byte med följande innehåll:

- Vattenfall övertar från STORA rätten till andelskraft i Älvkarleby om 36 GWh/år och STORA:s nuvarande rätt i Jössefors om 13 GWh/år.
- Vattenfall övertar också STORA:s aktieinnehav (1 %) i Söderfors Kraft AB samt STORA:s rätt att år 1999 utöka innehavet till hälften av aktierna, vilket motsvarar 50 GWh/år.
- STORA övertar å sin sida Vattenfalls fallhöjder och rättigheter i Trängslet och Båthusströmmens kraftstationer, vilka är utarrenderade av Vattenfall till STORA fram till år 2000. Härmed avstår Vattenfall från rätten att år 2000 lösa in kraft i nämnda kraftstationer om 355 GWh/år.

För det nu nämnda förvärvet av aktier i BKAB skall Vattenfall till STORA erlägga 161,1 milj. kr. Vattenfall skall därutöver från STORA överta ett delägarlån till BKAB på 45,4 milj. kr. Likviden och ersättningen för att överta delägarlånet till BKAB uppgår sammanlagt till 206,5 milj. kr.

Enligt lagen (1981:669) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m. m. (ändrad senast 1986:601) – den s. k. finansieringslagen – föreligger skyldighet för innehavare av kärnkraftsreaktorer att till staten erlägga vissa avgifter i förhållande till den levererade energin. Avgiftssatserna beslutas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Medlen är avsedda att användas till att ersätta reaktorinnehavarna för deras kostnader för slutlig hantering av använt kärnbränsle, rivning av reaktoranläggningar och forskning på kärnavfallsområdet. Vidare används medlen för att täcka kostnader som staten har i sammanhanget för bl. a. tillsyn och kompletterande forskning. Avgifterna sätts in på räntebärande konto i riksbanken. Medlen fick tidigare även lånas ut till de reaktorinnehavare som har svarat för inbetalningen inom ramar som har meddelats i en tillämpningsförfordning.

År 1981 inrättades nämnden för hantering av använt kärnbränsle (numera statens kärnbränslenämnd) som förvaltningsmyndighet för statens övergripande ansvar för hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från detta samt för avveckling och rivning av reaktoranläggningar. Nämnden har bl. a. till uppgift att handlägga de nämnda finansieringsfrågorna.

I skrivelse den 1 september 1986 har Vattenfall hemställt om medel för att finansiera det förvärv som gjordes år 1981 av den kraftverksrörelse som tillhörde Gränges AB. Förvärvet omfattade samtliga anläggningar, tillgångar, avtal, rättigheter m. m., som hänförde sig till den rörelse för produktion och distribution av elektrisk kraft som Gränges Kraft bedrivit. Dock undantogs aktierna i Vesterdalelfvens Kraft AB och en mindre del av aktierna i Korsselebränna AB.

Den totala köpeskillingen för förvärvet uppgick till 1 024 milj. kr. Enligt regeringens beslut skulle finansieringen inledningsvis ske dels med verkets egna rörelsemedel, dels genom reverser till säljaren. Vid förvärvet erlades likviden på följande sätt:

- 510 milj. kr. genom reverser till säljaren,
- 514 milj. kr. kontant.

Vattenfalls förvärv av anläggningar och aktier finansieras normalt över reservationsanslaget E 11. Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m. Vid förvärvet av Gränges Kraft tillämpades emellertid en annan finansiering. Enligt riksdagens beslut skulle den långsiktiga finansieringen av förvärvet av Gränges Kraft ske genom successiva återlån från de medel som fonderats för kärnkraftens restkostnader och som förvaltas av statens kärnbränslenämnd (SKN) (prop. 1981/82: 25 bil. 10, NU 13, rskr. 126).

Av det totala medelsbehovet kan 153 milj. kr. finansieras med egna medel, varav 100 milj. kr. är erhållna medel för kärnkraftförseningen och 53 milj. kr. en realisationsvinst från uppgörelse om Sölvbacka, som verket med regeringens tillstånd fick utnyttja för förvärvet av Gränges Kraft. Efter sedvanlig avskrivning av de i förvärvet ingående anläggningarna kvarstår per den 1 juli 1986 836 milj. kr. att finansiera via lån. Av dessa medel är 505 milj. kr. finansierade genom lån från SKN. Återstående belopp att finansiera uppgår således till 331 milj. kr.

Genom ändring den 1 juli 1986 av lagen beträffande finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m. m. har möjligheterna till återlån från SKN fallit bort. Härigenom förändras också förutsättningarna för Vattenfall att slutligt finansiera förvärvet av Gränges Kraft. Den planerade upplåningen beräknades för budgetåret 1986/87 till 145 milj. kr. och för 1987/88 till 186 milj. kr.

Föredragandens överväganden

Byte av krafttillgångar med Stora Kopparbergs Bergslags AB

Jag går nu över till mina överväganden angående Vattenfalls överenskommelse med Stora Kopparbergs Bergslags AB. Vattenfalls del av överenskommelsen och den geografiska lokaliseringen av de kraftstationer och fallhöjder som berörs framgår av följande figur och karta.

Överenskommelsen mellan Vattenfall och STORA är av sådan art att riksdagens godkännande erfordras för att affären skall kunna genomföras.

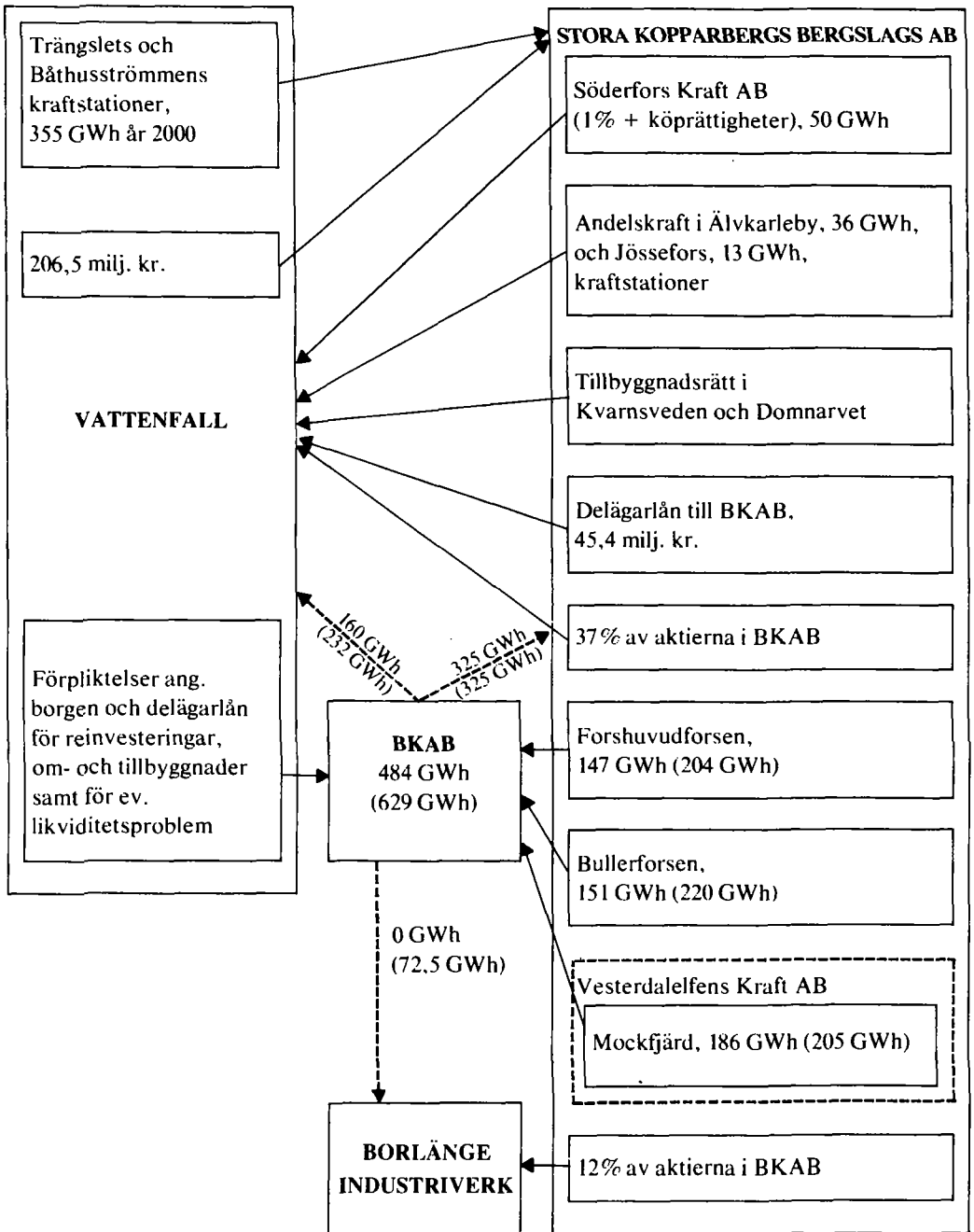
För Vattenfalls del innebär affären att:

- Vattenfall övertar 37 % av aktierna i BKAB och får därigenom tillgång till elkraft från kraftstationerna i Forshuvudforsen, Bullerforsen och Mockfjärd. Vidare ges Vattenfall rätt att delta i utbyggnaden av dessa kraftstationer.
- Vattenfall övertar aktier i Söderfors Kraft AB och därigenom rätten till elleveranser.
- Vattenfall övertar andelskraft i Älvkarleby och Jössefors kraftstationer.
- Vattenfall ges rätt att under vissa villkor delta i tillbyggnad av kraftverken i Kvarnsveden och Domnarvet.

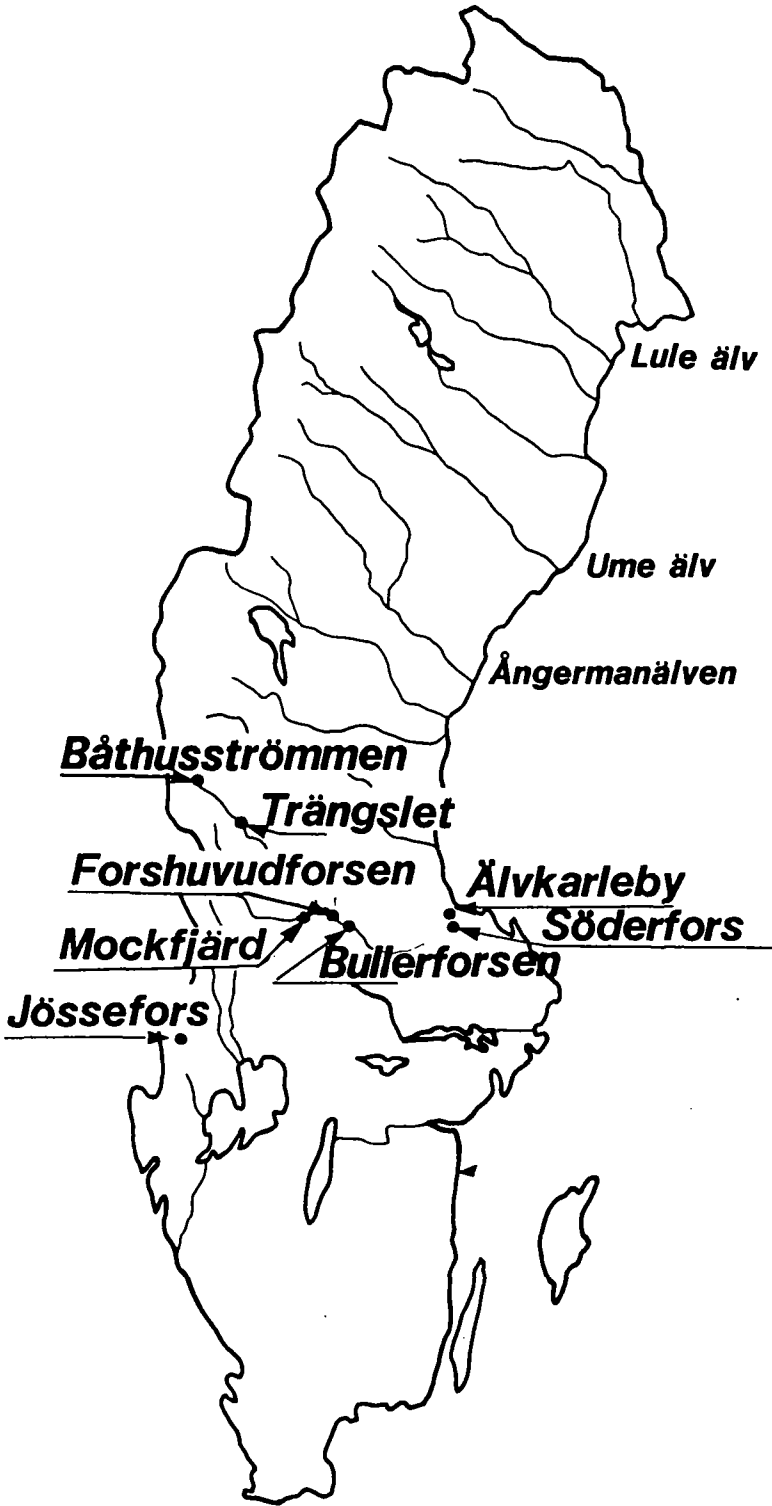
Vattenfall skall å sin sida:

- Avstå från den fallhöjd i Trängslet och Båthusströmmen som är utarrenderad till STORA till år 2000 och från inlösenrätt av de där belägna kraftstationerna.
- Ikläda staten förpliktelser gentemot BKAB att i framtiden lämna antingen borgen eller delägarlån för reinvesteringar, om- och tillbyggnader samt för att klara eventuella likviditetsproblem.
- Överta ett delägarlån till BKAB från STORA om 45,4 milj. kr.
- Erlägga en mellanskillnad om 161,1 milj. kr.

Då Vattenfall övertar 37 % av aktierna från STORA kommer BKAB att äga de tre kraftstationerna Forshuvudforsen, Bullerforsen och Mockfjärd. För dessa kraftstationer har en utbyggnad planerats. Denna kostnad har totalt beräknats till ca 400 milj. kr. Överenskommelsen innebär att Vattenfall ges rätt till hälften av den tillkommande elproduktionen. Utbyggnaden planeras bli finansierad genom upptagande av lån med de befintliga kraftstationerna som säkerhet. Vattenfall kommer därigenom inte att behöva lämna vare sig statlig borgen eller delägarlån. För att säkerställa att finansiering alltid sker på effektivast möjliga sätt innehåller dock överenskommelsen en förpliktelse för staten att vid behov lämna antingen borgen eller delägarlån för reinvesteringar, om- och tillbyggnader samt för att klara eventuella likviditetsproblem. Jag föreslår att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna att sådana förpliktelser lämnas.

Figur visande Vattenfall:s del av överenskommelsen (siffror inom parantes anger total utbyggd kraftproduktion).

Av de aktier som Vattenfall avser att förvärva svarar 25 % av aktierna mot andel i de i dag befintliga kraftstationerna och 12 % mot andel i den fallhöjd som avses bli utbyggd. Utbyggnadsprojekten ingår i den av riksdagen beslutade utbyggnadsplanen för vattenkraft. För Mockfjärd är nödvändiga tillstånd klara genom att vattendom har avkunnats. För Forshuvudforsen och Bullerforsen har ansökan inlämnats till vattendomstolen. Om erforderliga tillstånd för tillbyggnaderna av dessa kraftstationer inte erhålls, återköper STORA motsvarande andel aktier.

Den nu aktuella överenskommelsen innebär flera fördelar för Vattenfall. En angelägen strukturrationalisering kan genomföras genom att Vattenfall *dels* övertar aktier i Söderfors Kraft AB och den köprätt av aktier som STORA har, *dels* övertar STORA:s rätt till andelskraft i Älvkarleby och Jössefors kraftstationer. Vattenfall å sin sida avstår från fallhöjd i Trängslet och Båthusströmmen och den därtill hörande inlösenrätten.

Vidare innebär överenskommelsen att Vattenfall får tillfälle att befrämja och medverka vid tillbyggnad och förnyelse av tre vattenkraftstationer i Dalälven som är kraftekoniskt fördelaktiga. Vattenfall får dessutom rätt att delta i tillbyggnader av ytterligare två kraftstationer i Dalälven. En angelägen förnyelse och tillbyggnad kan därigenom tidigareläggas.

Överenskommelsen mellan Vattenfall, Stora Kopparbergs Bergslags AB och Borlänge Industriverk innebär fördelar för såväl de tre parterna som för samhället i stort. Jag föreslår därför att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att få godkänna den nu redovisade överenskommelsen och att 206,5 milj. kr. anslås för att överta delägarlån och att erlagga mellanskillnad.

Finansiering av förvärv av Gränges Kraft

Jag går nu över till mina överväganden beträffande finansiering av Vattenfalls förvärv av Gränges kraftverksrörelse.

I propositionen om ändringar i finansieringssystemet för använt kärnbränsle, m. m. (prop. 1985/86: 132) anförde jag att de fonderade avgiftsmedlen utgör ett sparande som ger utrymme för investeringar inte bara inom kraftindustrin, utan också inom övriga sektorer i ekonomin. För att kreditmarknaden skall fungera som instrument för en effektiv kapitaltilldelning för investeringar bör i princip alla investeringsobjekt underkastas traditionell kreditprövning. Inte heller strävan att realsäkra fonderade medel ger motiv för att utlåning endast skall ske till kärnkraftsföretagen. Det finns enligt min mening inte anledning till att ge investeringar i kraftindustrin särskild prioritet vid långivningen. Rätten till återlån av inbetalda medel är mot denna bakgrund inte motiverad. Jag föreslog därför att återlånesystemet skulle avskaffas. Riksdagen beslöt i enlighet därmed (NU 1985/86: 25, rskr. 323). Eftersom möjligheten till återlån föll bort förändrades också Vattenfalls möjligheter att slutligt finansiera förvärvet av Gränges kraftverksrörelse. Jag anförde därför att jag avsåg att återkomma till denna fråga. I avsikt att få en samlad behandling av denna fråga och att få den slutligt avgjord, förordar jag att samtliga de medel som Vattenfall hade beräknat att låna anvisas under innevarande budgetår, dvs. 331 milj. kr.

Med hänsyn till det jag nu har anfört föreslår jag att 331 milj. kr. anvisas för innevarande budgetår, för att finansiera Vattenfalls förvärv av Gränges kraftverksrörelse.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att godkänna byte av krafttillgångar med Stora Kopparbergs Bergslags AB i enlighet med vad jag tidigare har redovisat,

2. bemyndiga regeringen att godkänna att statens vattenfallsverk ikläder sig förpliktelser i fråga om framtida borgen och delägarlån till Bullerforsens Kraft AB i enlighet med vad jag har redovisat,

3. till *Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m.m.* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 537 500 000 kr.

[4] E 13. Bidrag till verksamheten vid Studsvik Energiteknik AB

Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisats ett reservationsanslag av 57 410 000 kr.

Studsvik Energiteknik AB har sedan slutet av 1950-talet erhållit medel för att täcka kostnaderna för personaltransporter. För budgetåret 1986/87 har inga särskilda medel beräknats för detta ändamål. I budgetpropositionen (prop. 1985/86: 100 bil. 14 s. 150) förutsattes att bolaget skulle kunna träffa en uppgörelse med kommunen, som innebar att transportfrågan slutligt kunde lösas. De senaste åren har trafiken utförts som beställningstrafik av Södermanlands länstrafik AB.

Studsvik har under en lång tid fört förhandlingar med länstrafikbolaget. Detta har resulterat i ett kompromissförslag, som innebär att bolaget fr. o. m. den 1 januari 1987 skall inlemma personaltransporterna till och från Studsvik i sin linjetrafik. Avtalet skall gälla för tre år och Studsvik skall bidra med 1 milj. kr. per år. Bolagets kostnader för personaltransporter kommer enligt avtalet för en förlängning av beställningstrafiken t. o. m. den 31 december 1986 att uppgå till 2 250 000 kr.

Studsvik har i en skrivelse den 28 augusti 1986 till industridepartementet hemställt om 5 250 000 kr. för dels en förlängning av beställningstrafiken t. o. m. den 31 december 1986, dels bidrag till länstrafikbolaget för treårsperioden 1987–1989.

Jag har i tidigare sammanhang påpekat att frågan om att ordna personaltransporterna slutligt måste lösas. Efter vad jag erfarit har detta uppnåtts genom att Studsvik och länstrafikbolaget har träffat en uppgörelse, som innebär att personaltransporterna skall inlemmas i den reguljära linjetrafiken fr. o. m. den 1 januari 1987. Jag anser därför att bolaget bör erhålla medel som täcker kostnaderna fram till årsskiftet 1986–1987. Inga särskilda medel bör därefter beräknas för detta ändamål.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till verksamheten vid Studsvik Energiteknik AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 2 250 000 kr.

[5] Försäljning av statens aktier i Aktiebolaget Oljetransit

Med stöd av beslut av 1956 års riksdag (prop. 1956: 120, 201, SU 77, 222, rskr. 201, 409) träffades avtal mellan Sverige och Norge rörande transittrafik över hamnar i Trondheimsfjorden. Syftet med avtalet var bl. a. att genom uppförande av en oljelagringsanläggning vid Trondheimsfjorden förbättra möjligheterna för en kontinuerlig tillförsel av främst oljeprodukter till mellersta och norra Sverige vid eventuella avspärrningssituationer, men även under vintrar då sjöförbindelserna till hamnarna i Bottenhavet är avbrutna.

I prop. 1956: 120 föreslogs att ett svenskt, av staten ägt bolag skulle bildas med huvudsaklig uppgift att uppföra, äga och förvalta oljelagringsanläggningen samt att idka sådan handel som föranleddes av lagring i anläggningen. Till aktieteckning föreslogs ett investeringsanslag av 1 milj. kr. För finansiering av oljelagringsanläggningen skulle räntefria statliga lån lämnas. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget. Bolaget fick namnet Aktiebolaget Oljetransit. Driften av anläggningen omhänderhas av bolagets norska dotterbolag, Listora A/S, som för närvarande har sex anställda.

Aktiebolaget Oljetransit beviljades under budgetåren 1956/57–1962/63 statliga lån med sammanlagt 29,9 milj. kr. för att uppföra nämnda oljelagringsanläggning. 1963 års riksdag medgav att lånen till bolaget helt fick avskrivas (prop. 1963: 1 bil. 12, SU 10, rskr. 10). Statens fordran hos bolaget har genom låneeftergifter successivt minskat, så att bolagets skuld för närvarande uppgår till 11,6 milj. kr.

Anläggningen vid Trondheimsfjorden hyrdes inledningsvis ut till svenska militära myndigheter. Numera utnyttjas anläggningen av svenska intressen genom fortifikationsförvaltningen och försvarets materielverk. Huvuddelen används emellertid av Norske Fina A/S, som sedan ett antal år tillbaka hyr två tredjedelar av anläggningen. Förhållandena vad gäller möjligheterna att försörja mellersta och norra Sverige med oljeprodukter i olika avspärrningssituationer har vidare förändrats sedan mitten av 1950-talet. Det kan således konstateras att det inte längre finns något större behov av anläggningen för svenskt vidkommande.

Under förutsättning av den svenska regeringens godkännande har därför ett avtal träffats mellan svenska staten och Norske Fina A/S om överlåtelse av aktierna i Aktiebolaget Oljetransit till Norske Fina A/S. Köpeskillingen är enligt avtalet 3,5 miljoner norska kronor. Vidare skall Norske Fina A/S återbetala en del av det statliga lånet som – beroende på balansräkningen per tillträdesdagen – beräknas uppgå till omkring 3 milj. kr. Återstående del av det statliga lånet förutsätts avskrivas.

Staten förpliktar sig enligt avtalet att hålla Norske Fina A/S skadeslöst för den händelse det reses ersättningskrav som grundas på förhållanden som uppstått före överlåtelsen. Detta innefattar även krav från nuvarande och tidigare anställda. Norske Fina A/S förpliktar sig att se till att löne- och anställningsvillkoren för personalen inom Aktiebolaget Oljetransit och dess helägda dotterbolag Listora A/S inte försämras till följd av aktieöverlåtelsen.

Ett villkor för avtalets giltighet är vidare att norska myndigheter lämnar vissa tillstånd m. m.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att överlåta aktierna i Aktiebolaget Oljetransit till Norske Fina A/S och i samband därmed ikläda staten ekonomisk förpliktelse i enlighet med vad jag förordat.

F. Teknisk utveckling m. m.

[6] F 6. Patent- och registreringsverket m. m.

Under detta anslag har i statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisats ett förslagsanslag av 105 309 000 kr. Beloppet var dock osäkert beräknat, eftersom pågående översynsarbete ännu inte förelåg (prop. 1985/86: 100 bil. 14 s. 178).

Följande programindelning gäller för patent- och registreringsverket (Patentverket).

1. Patentärenden
  2. Varumärkes- och mönsterärenden
  3. Namnärenden
  4. Bolagsärenden
  5. Uppdragsverksamhet
- Patentbesvärsmålen

Patentverkets verksamhet under programmen 1–5 samt patentbesvärsmålen finansieras från förslagsanslaget F 6. Patent- och registreringsverket m. m. Programmet Uppdragsverksamhet redovisas förslagsvis över en anslagspost med ett formellt belopp på 1 000 kr. Under denna post redovisas kostnader och intäkter för Patentverkets uppdragsverksamhet. Anslagsposten får inte belastas. För att lösa tillfälliga eller säsongsmässiga likviditetsproblem för uppdragsverksamheten samt för att tillgodose behovet av rörelsekapital disponerar Patentverket en rörlig kredit på 100 000 kr. hos riksgäldskontoret.

Inkomster – utöver intäkterna av uppdragsverksamheten – redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2529 Avgifter vid patent- och registreringsväsendet.

EPO-medlemskapsutredningen har lämnat sitt betänkande (SOU 1985: 53) Sverige och den europeiska patentorganisationen och Patentverket har slutfört sin översyn av verkets organisation. Utredningens betän-

kande och Patentverkets översynsrapporter har remitterats. Jag återkommer mer utförligt angående utredningens och Patentverkets slutsatser vid min anmälan till budgetpropositionen för budgetåret 1987/88.

Jag anhåller nu om att få ta upp vissa frågor som rör anslagskonstruktionen för patent- och registreringsverket.

Jag föreslår att såväl kostnader som intäkter för verksamheten vid Patentverkets enheter för patent-, varumärkes- och mönsterärenden fr. o. m. den 1 januari 1987 redovisas över ett nytt förslagsanslag på 3 000 kr., benämnt Patent- och registreringsverket: Immaterialrätt. Anslaget bör ha tre poster, vardera på 1 000 kr.; en för patentärenden, en för varumärkes- och mönsterärenden samt en för uppdragsverksamheten inom patent-, varumärkes- och mönsterområdena. Jag föreslår vidare att medel till verksamheten vid Patentverkets bolagsbyrå fr. o. m. den 1 januari 1987 anvisas över ett nytt förslagsanslag, benämnt Patent- och registreringsverket: Bolagsärenden. Detta anslag bör ha två poster; den ena för myndighetsverksamheten och den andra (på 1 000 kr.) för uppdragsverksamheten vid bolagsbyrån.

Anslaget F 6. Patent- och registreringsverket m. m. bör belastas som hittills t. o. m. den 31 december 1986. Därefter bör endast kostnader för patentbesvärsrätten och programmet Namnärenden belasta anslaget.

Skälen till mina förslag är – när det gäller programmen Patentärenden samt Varumärkes- och mönsterärenden – dels att verksamheten är helt avgiftsfinansierad, dels att den är utsatt för konkurrens från det europeiska patentverket (EPO) i den del som avser patentärenden. Det föreslagna systemet ger Patentverket större möjligheter till flexibilitet och snabb anpassning av resurserna till förändringar i kundernas efterfrågan på verkets tjänster.

Skälet till mitt förslag att anvisa medel till verksamheten vid bolagsbyrån över ett särskilt anslag är att budgeten på detta sätt bättre åskådliggör verkets två huvudsakliga verksamhetsgrenar, som till art och lokalisering är skilda åt.

Jag vill i detta sammanhang upplysa om att jag kommer att föreslå regeringen att höja Patentverkets kredit hos riksgäldskontoret till 1 milj. kr. fr. o. m. den 1 januari 1987.

Medel för programmet Namnärenden samt för patentbesvärsrätten bör anvisas som hittills. För patentbesvärsrätten har en ny beräkning gjorts. Fördelningen av medel för programmen bör under budgetåret 1986/87 vara följande.

– Namnärenden	2 400 000 kr.
– Patentbesvärsrätten	6 700 000 kr.

Sammanfattningsvis innebär mina förslag att två nya anslag (benämnda Patent- och registreringsverket: Immaterialrätt samt Patent- och registreringsverket: Bolagsärenden) bör föras upp på statsbudgeten. Anslaget F 6. Patent- och registreringsverket m. m. bör efter den 31 december 1986 endast belastas med kostnader för programmet Namnärenden och patentbesvärsrätten. Det innebär att anslagsbelastningen för budgetåret 1986/87 beräknas bli ca 67 milj. kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag föreslagit beträffande användningen av anslaget F 6. Patent- och registreringsverket m. m. för budgetåret 1986/87.

[7] F 20. Patent- och registreringsverket: Immaterialrätt

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

I enlighet med vad jag nyss anfört angående en ny anslagskonstruktion för verksamheten med patent-, varumärkes- och mönsterfrågor förordar jag att ett nytt förslagsanslag förs upp med 3 000 kr., varav en post för Patentärenden med 1 000 kr., en post för Varumärkes- och mönsterärenden med 1 000 kr. samt en post för Uppdragsverksamhet med 1 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket: Immaterialrätt* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kr.

[8] F 21. Patent- och registreringsverket: Bolagsärenden

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

Jag har nyss redogjort för mina förslag beträffande en ny anslagskonstruktion för programmen Patentärenden samt Varumärkes- och mönsterärenden. Vad gäller Patentverkets program Bolagsärenden finns ännu inte tillräckligt underlag för att ta ställning till frågan om en ändrad anslagskonstruktion.

Av skäl som jag tidigare angivit förordar jag emellertid att Patentverkets verksamhet vid bolagsbyrån fr. o. m. den 1 januari 1987 anvisas medel under ett nytt förslagsanslag som ersätter programmet Bolagsärenden samt den del av programmet Uppdragsverksamhet som avser bolagsärenden under förslagsanslaget F 6. Patent- och registreringsverket m. m.

Med resultatet från den slutförda översynen vid Patentverket som underlag kan verksamheten vid Patentverkets bolagsbyrå nu budgeteras på ett mera korrekt sätt än tidigare. Jag förordar att det nya anslaget förs upp med 22 601 000 kr., varav en post för Bolagsärenden med 22,6 milj. kr. och en post för Uppdragsverksamhet med 1 000 kr.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Patent- och registreringsverket: Bolagsärenden* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 22 601 000 kr.

G. Statsägda företag

[9] G 8. Infriande av förlusttäckningsgaranti för Zenit Shipping AB

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87. Dock har i statsbudgeten för budgetåret 1983/84 anvisats ett reservationsanslag av 30 milj. kr. (prop. 1982/83: 147, NU 55, rskr. 383). För innevarande budgetår är den ingående reservationen 6,5 milj. kr.

Riksdagen beslöt våren 1982 (NU 53, rskr. 405) bemyndiga regeringen att i samband med rekonstruktionen av AB Nya Oskarshamns Varv utfärda garanti för förlusttäckning inom skälig ekonomisk ram. Beslut om garanti och infriande av garanti skall enligt riksdagens beslut anmälas till riksdagen.

I samband med att ett skeppsbyggnadskontrakt tecknades mellan AB Nya Oskarshamns Varv och partrederiet under bildande för nybygge 438 vid varvet ingick Zenit Produkttank AB, ett dotterbolag till Zenit Shipping AB, och partrederiet ett tidsbefraktningsavtal beträffande nämnda nybygge för en period av fem år. Regeringen har genom beslut lämnat utfästelse om att förluster som kan uppkomma för Zenit Produkttank AB på grund av nämnda befraktningsavtal skall täckas genom statliga medel.

Förlusten för de två första åren av tidsbefraktningsavtalet uppgick till 23,5 milj. kr. För det tredje avtalsåret beräknar Zenit Shipping AB förlusten till ca 7,6 milj. kr.

Zenit Shipping AB har i skrivelse den 28 augusti 1986 bedömt förlusterna för de två sista avtalsåren till 17,7 resp. 17 milj. kr. Förutsättningen för bedömningen är bl. a. att marknadsförhållandena inte förändras.

Osäkerheten i bedömningen är således stor.

För att täcka de bedömda förlusterna för Zenit Produkttank AB till följd av tidsbefraktningsavtalet om sammanlagt 48,8 milj. kr. t. o. m. det fjärde avtalsåret erfordras alltså ytterligare ca 18,8 milj. kr. utöver hittills anvisade medel om 30 milj. kr. Jag avser att senare återkomma med förslag hur förlusterna under det femte avtalsåret skall täckas.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Infriande av förlusttäckningsgaranti för Zenit Shipping AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag om 18 800 000 kr.

[10] G 9. Ränta på inlösta skuldebrev till Svenska Varv AB

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

Riksdagen har vid skilda tillfällen – senast våren 1983 (prop. 1982/83: 147, NU 55, rskr. 383) – beslutat att staten skall utfärda skuldebrev uppgående till sammanlagt högst 968 milj. kr. till Svenska Varv AB för nedskrivning av anläggningar inom koncernen. Ränta skall utgå på

skuldbeloppet med belopp som regeringen bestämmer med hänsyn till det allmänna ränteläget.

Enligt riksdagens beslut våren 1986 (prop. 1985/86: 120, NU 34, rskr. 314) skall staten lösa in samtliga dessa utestående skuldebrev. Den totala skulden enligt skuldebrevens uppgick den 30 juni 1986 till 859 133 000 kr. Vid inlösen av skuldebrevens skall ränta utgå med diskonto plus 4 %, vilket motsvarar ett belopp av 123 834 000 kr. från den 1 juli 1985.

Jag förordar att 123 834 000 kr. anvisas på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 för räntekostnader på skuldebrev till Svenska Varv AB.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Ränta på inlösta skuldebrev till Svenska Varv AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 123 834 000 kr.

[11] G 10. Viss avvecklingsproduktion vid Kockums AB

Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

För riksdagens information redogjordes i propositionen om vissa varvsfrågor m. m. (prop. 1985/86: 120, NU 34, rskr. 314) för de samlade åtgärder som regeringen ämnade vidta med anledning av Kockum AB:s beslut att inleda MBL-förhandlingar om en avveckling av produktionen av handelsfartyg vid företaget. En av de åtgärder som aviserades var att ställa medel till Kockums förfogande för att möjliggöra ytterligare beläggning på varvet under åren 1986 och 1987.

Syftet med denna beläggning är att skapa en sådan produktion att avgångarna från varvet skall ske i jämnare takt med att nya sysselsättnings-tillfällen skapas utanför varvet.

Svenska Varv AB och Kockums AB har undersökt olika alternativ för avvecklingsproduktion. Det har därvid visat sig lämpligast att det av Svenska Varv AB ägda Rederi AB Oktetten beställer en produkttanker på ca 23 000 dwt. Det är samma fartygstyp som Oktetten beställde vid Uddevallavarvet AB i samband med varvets avveckling. Kockums kan därigenom tillgodogöra sig Uddevallavarvets ritningsmaterial m. m. och minimera sin egen projekteringstid. Det medför bl. a. att de önskade sysselsättningseffekterna uppnås vid rätt tidpunkt. I takt med att det av Carnival Cruise Lines beställda kryssningsfartyget färdigställs, kommer antalet produktionsstimmar som tas i anspråk för fartyget successivt att minska för de olika personalkategorierna fram till leverans i början av år 1987. Det medför att ledig kapacitet uppstår vid varvet. Produkttankern har inplacerats i produktionen, så att effekterna av denna undersysselsättning minskas och att den bästa överbrygningen mellan arbetet med kryssningsfartyget och övergången till sysselsättning utanför varvet uppnås för de anställ-

da. Produkttankern som levereras hösten 1987 skall inte ses som ett långsiktigt fartygsengagemang för Svenska Varv AB.

Som jag redovisade i propositionen om vissa varvsfrågor m. m. (prop. 1985/86: 120) delar jag styrelsens i Svenska Varv konstaterande att möjligheterna att ta order på kommersiellt godtagbara villkor saknas för Kockums. Detta förhållande förstärks i ett avvecklingsskede. Jag förordar därför att medel ställs till Kockums förfogande på ett sådant sätt att byggandet av en 23 000 dwt:s produkttanker möjliggörs.

Medlen är beräknade så att Kockums skall få ersättning för skillnaden mellan aktuellt marknadspris och produktionskostnaden. Enligt de beräkningar som gjorts uppgår denna skillnad till 180 milj. kr.

Hemställen

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

- att till *Viss avvecklingsproduktion vid Kockums AB* på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 000 kr.

Överenskommelse om upprättande av Den nordiska utvecklingsfonden för Västnorden

Danmarks regering tillsammans med Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar, vilka som ett led i det nordiska regionalpolitiska samarbetet önskar främja den ekonomiska utvecklingen i Västnorden (Färöarna, Grönland och Island) och utbygga samarbetet inom Västnorden samt mellan Västnorden och Norden i övrigt, ingår följande överenskommelse:

Artikel 1

Den nordiska utvecklingsfonden för Västnorden, nedan kallad Fonden, inrättas med syfte att främja utvecklingen av ett allsidigt och konkurrenskraftigt näringsliv i Västnorden (Färöarna, Grönland och Island) genom att bevilja lån och bidrag samt ställa garantier för genomförande av projekt med anknytning till eller till fördel för små och medelstora företag. I samband härmed skall Fonden bidra till det industriella, kommersiella och tekniska samarbetet inom Västnorden samt mellan Västnorden och Norden i övrigt.

Artikel 2

Fonden skall ha status som juridisk person.

Artikel 3

Fondens verksamhet skall drivas i överensstämmelse med de stadgar, som är bilagda denna överenskommelse. Dessa stadgar kan ändras efter beslut av Nordiska Ministerrådet; dock inte på sådant sätt, att existerande kreditörers säkerhet minskas.

Artikel 4

Fondens grundkapital tillskjutes av Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar samt Färöarnas och Grönlands landsstyren. Dessa ansvarar för Fondens förpliktelser med sina andelar av grundkapitalet till dess Fondens samtliga förpliktelser gentemot kreditörerna är uppfyllda.

Om grundkapitalets storlek, fördelning, inbetalning samt ökning av detta finns bestämmelser i stadgarnas § 2.

Artikel 5

Fondens huvudsäte skall vara i Reykjavik.

Fonden skall vara representerad i Tórshavn och i Nuuk.

Artikel 6

Fonden skall vara undantagen från betalnings- och valutarestriktioner och kreditpolitiska åtgärder, som hindrar eller försvårar Fondens verksamhet eller uppfyllandet av någon del av Fondens förpliktelser.

Fondens tillgångar och intäkter skall vara befriade från beskattning.

Låneavtal, i vilka Fonden är part, skall vara befriade från stämpelavgifter och andra avgifter till det offentliga. Har sådana avgifter pålagts, skall de på anmodan återbetalas.

Artikel 7

Skulle omständigheter inträffa, som väsentligt förändrar förutsättningarna för Fondens inrättande, skall avtalsparterna rådgöra med varandra om Fondens framtida verksamhet.

Nordiska Ministerrådet skall senast den 1 mars 1996 ta ställning till Fondens vidare verksamhet efter år 1999.

Om Ministerrådet beslutar, att Fonden skall avvecklas, skall det ske i överensstämmelse med det tillvägagångssätt, som är fastställt i stadgarnas § 14.

Artikel 8

Överenskommelsen och i artikel 3 nämnda stadgar träder i kraft 30 dagar efter den dag, då samtliga avtalsparter har meddelat det danska utrikesministeriet, att överenskommelsen har godkänts.

Det danska utrikesministeriet underrättar övriga avtalsparter och Nordiska Ministerrådets Sekretariat om mottagandet av ovannämnda meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

Artikel 9

En avtalspart kan efter den 1 januari 2000 säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande härom till det danska utrikesministeriet, som underrättar övriga avtalsparter, Nordiska Ministerrådets Sekretariat och Fondens styrelse om mottagandet av meddelandet och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part, som har avgett den, och träder i kraft tidigast vid utgången av det räkenskapsår, som följer efter det år, då uppsägningen ägde rum.

Om inte Nordiska Ministerrådet efter mottagandet av uppsägningen beslutar om Fondens likvidation, skall rådet senast före uppsägningens ikraftträdande fastställa tillvägagångssättet för avvecklingen av förhållandet mellan Fonden och den utträdande avtalsparten. Det skall härvid säkerställas, att den utträdande avtalsparten fortfarande ansvarar lika med övriga parter för Fondens förpliktelser, som existerade vid vederbörande parts utträde.

Originaltexten till denna överenskommelse skall snarast deponeras hos det danska utrikesministeriet, som tillställer övriga avtalsparter och Nordiska Ministerrådets Sekretariat bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat detta avtal.

Utfärdat i Höfn den 19 augusti 1986 i ett exemplar på danska, färöiska, grönländska, finska, isländska, norska och svenska språken vilka samtliga texter har samma giltighet.

Stadgar för Den nordiska utvecklingsfonden för Västnorden

Danmarks regering tillsammans med Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar har genom överenskommelse av den 19 augusti 1986 beslutat att upprätta en nordisk utvecklingsfond för Västnorden (Färöarna, Grönland och Island).

För fonden gäller följande stadgar:

Ändamål

§ 1

Den nordiska utvecklingsfonden för Västnorden, nedan kallad Fonden, har till ändamål att främja utvecklingen av ett allsidigt och konkurrenskraftigt näringsliv i Västnorden (Färöarna, Grönland och Island) genom att bevilja lån och bidrag samt ställa garantier för genomförandet av projekt med anknytning till eller till fördel för små och medelstora företag. I samband härmed skall Fonden bidra till det industriella och tekniska samarbetet inom Västnorden samt mellan Västnorden och Norden i övrigt.

Fondens grundkapital

§ 2

Fondens grundkapital uppgår till det belopp i danska kronor som motsvarar 14,1 miljoner US dollar, vilket fördelas på följande sätt:

Danmarks regering	2,7 milj. US dollar
Färöarnas landsstyre	0,1 milj. US dollar
Grönlands landsstyre	0,1 milj. US dollar
Finlands regering	2,7 milj. US dollar
Islands regering	0,4 milj. US dollar
Norges regering	2,7 milj. US dollar
Sveriges regering	5,4 milj. US dollar

Grundkapitalet ställs till Fondens förfogande räntefritt. Det inbetalas i överensstämmelse med nedanstående plan (i 1 000 US dollar).

Datum	S	DK	SF	N	IS	FR	GR	Totalt	Grundkapital Totalt
1/3 87	1 004	502	502	502	76	19	19	2 624	2 624
1/3 88	276	138	138	138	20	5	5	720	3 344
1/3 89	328	164	164	164	24	6	6	856	4 200
1/3 90	388	194	194	194	28	7	7	1 012	5 212
1/3 91	464	232	232	232	36	9	9	1 214	6 426
1/3 92	552	276	276	276	40	10	10	1 440	7 866
1/3 93	660	330	330	330	48	12	12	1 722	9 588
1/3 94	788	394	394	394	60	15	15	2 060	11 648
1/3 95	940	470	470	470	68	17	17	2 452	14 100
Totalt	5 400	2 700	2 700	2 700	400	100	100	14 100	

På anmodan av Fondens styrelse skall bidragsgivarna erlægga sin andel av grundkapitalet, helt eller delvis, tidigare än förutsatt i ovanstående betalningsplan, enligt ovanstående fördelningsnyckel, om inte annat avtalas. För den tid, under vilken belopp kan betraktas såsom förskottsbetalda i förhållande till betalningsplanen, har den bidragande parten rätt att uppbära en marknadsmässig ränta.

Grundfondsbidragen kan erläggas antingen i US dollar eller i danska kronor med ett kronbelopp, som motsvarar ifrågavarande bidragsbelopp i US dollar, omräknat efter betalningsdagens officiella säljkurs i Köpenhamn för US dollar.

I Fondens räkenskaper bokförs det inbetalda grundkapitalet i danska kronor. Belopp, som mottages i US dollar, omräknas till danska kronor efter betalningsdagens officiella säljkurs i Köpenhamn.

Fram till den 1 mars 1995 beräknas värdet i danska kronor av den inte inbetalda delen av grundkapitalet vid varje tidpunkt efter den officiella säljkursen i Köpenhamn för US dollar.

En eventuell ökning av grundkapitalet kan ske endast genom beslut av Nordiska Ministerrådet.

§ 3

Fondens medel skall förvaltas på så sätt, att grundkapitalet angett i danska kronor, såsom föreskrivet i § 2, förblir intakt, tills vidare t. o. m. den 31 december 1999.

Verksamhet

§ 4

Fonden beviljar lån och ställer garantier på bankmässiga villkor.

När omständigheterna talar härför, kan lån och garantier lämnas på villkor, som är fördelaktigare än bankmässiga villkor.

För särskilda ändamål kan Fonden bevilja bidrag eller villkorlån, dvs. lån, som skall återbetalas och förräntas endast i den omfattning, som ifrågavarande projekts utveckling ger underlag för.

Bidrag och villkorlån kan endast beviljas av Fondens totala överskott.

Beloppet skall avsättas för täckande av förlust på utlåning och garantier. Avsättningen skall stå i rimligt förhållande till risken med vanliga lån och garantier.

I Fondens verksamhet skall man i stort eftersträva en rimlig fördelning av Fondens beviljade och utbetalda medel mellan Färöarna, Grönland och Island.

Projekt, som omfattar mer än ett enda område i Västnorden eller innebär samarbete med det övriga Norden, bör prioriteras.

Fonden skall eftersträva ett nära samarbete med näringslivsorganisationer, andra finansieringsinstitut samt offentliga och privata organ, som har anknytning till Fondens verksamhetsområde.

Lån kan beviljas av Fondens grundkapital och reserver. Fonden kan dessutom taga upp lån för finansiering av sin verksamhet.

De sammanlagda utestående låne- och garantiåtagandena får uppgå till högst två gånger Fondens grundkapital.

§ 6

Fondens likvida medel bör placeras på bäst möjliga villkor och i samförstånd med vederbörande myndigheter på Färöarna, Grönland och Island. Fonden skall i så stor utsträckning, som det är praktiskt möjligt, undvika kursrisker.

§ 7

Fondens räkenskaper skall föras i danska kronor. Räkenskapsåret följer kalenderåret.

Fondens årsrapport och årsräkenskaper skall översändas till Nordiska Ministerrådet.

Administration

§ 8

Fonden har en styrelse, en administrerande direktör och den personal i övrigt, som är nödvändig.

§ 9

Styrelsen består av sju medlemmar, varav varje deltagande regering samt Färöarnas landsstyre och Grönlands landsstyre utser en medlem för en period av högst fyra år i taget. För varje medlem väljs en suppleant efter samma principer.

Styrelsen väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande för en period av två år. Ordförandeposten alternerar mellan representanterna för Islands regering samt Färöarnas och Grönlands landsstyren.

Styrelsen är beslutsmässig, när ordföranden eller vice ordföranden tillsammans med minst hälften av de övriga medlemmarna, eller vid dessas förfall deras suppleanter, är närvarande. Varje medlem har en röst. För beslut krävs en majoritet av de närvarandes röster. Lån, garanti eller bidrag kan inte beviljas, om mottagarens land eller område motsätter sig detta.

Beslut kan träffas också genom skriftligt förfarande.

Styrelsen sammanträder, när ordföranden så bestämmer, eller när minst två styrelsemedlemmar eller direktören begär detta, dock minst två gånger om året.

Andra kan vid behov härav inbjudas till styrelsesammanträdena.

§ 10

Styrelsen träffar beslut om samtliga Fondens angelägenheter.

Styrelsen kan delegera beslutanderätt till den administrerande direktören eller till ett arbetsutskott bestående av styrelseordföranden samt de båda andra styrelsemedlemmarna från Västnorden.

§ 11

Den administrerande direktören leder Fondens löpande verksamhet, är ansvarig för beredningen av låne-, garanti- och stödärenden samt skall följa de riktlinjer och åligganden, som styrelsen har beslutat.

Direktören utses av styrelsen för en tid av högst fem år i taget. Direktören får inte vara medlem av eller suppleant i styrelsen, men deltar i styrelsesammanträdena utan rösträtt.

Fonden tecknas av styrelsens ordförande, direktören eller den, som styrelsen bemyndigar.

§ 12

Fondens huvudsäte skall vara i Reykjavik.

Fonden skall vara representerad i Tórshavn och i Nuuk.

Regionalinstitutet (Byggdastofnun) ställer erforderliga expeditiönsmässiga och administrativa faciliteter som lokaler, bokföring, expedition, daglig revision, juridiskt bistånd, inkassering, förvaring av värdepapper m. m. till Fondens förfogande.

Övriga bestämmelser

§ 13

Nordiska Ministerrådet utser två revisorer för genomgång av styrelsens verksamhet och Fondens räkenskaper. Revisorerna avger årligen en revisionsberättelse till Nordiska Ministerrådet.

§ 14

Nordiska Ministerrådet fattar beslut om ändring av eller tillägg till Fondens stadgar, dock inte på ett sådant sätt, att existerande kreditors säkerhet försvagas. Ministerrådet skall senast den 1 mars 1996 ta ställning till Fondens verksamhet efter år 1999.

Om Nordiska Ministerrådet beslutar, att Fonden skall avvecklas, utser Ministerrådet de personer, som skall förestå avvecklingen.

En avveckling av Fonden genom återbetalning eller annat användande av grundkapitalet kan inte ske snabbare än vad avvecklingen av Fondens utlånings- och bidragslöften samt dess skuldförpliktelser vid tidpunkten för beslut om avveckling tillåter.

Förteckning

över anslag som regeringen begär på tilläggsbudget
I till statsbudgeten för budgetåret 1986/87

Statsutgifter

II. Justitiedepartementet

F 7	Allmänna advokatbyråer: Rörelsekapital m. m.	2 100 000
-----	--	-----------

V. Socialdepartementet

F 5	Bidrag till anordnande av daghem och fritids hem, <i>reservationsanslag</i>	165 000 000
-----	---	-------------

VI. Kommunikationsdepartementet

D 3	Ersättning till statens järnvägar för köp av vissa tjänster, <i>reservationsanslag</i>	74 000 000
D 5	Särskilda investeringar vid statens järnvägar, <i>reservationsanslag</i>	45 000 000
D 6	Ombyggnad m. m. av järnvägsvagnar vid Kockums AB, <i>reservationsanslag</i>	288 750 000

VIII. Utbildningsdepartementet

D 10	Utbildning för vårddyrken, <i>reservationsanslag</i>	1 338 000
D 11	Utbildning för undervisningsyrken, <i>reservationsanslag</i>	1 222 000
D 23	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna, <i>reservationsanslag</i>	6 098 000
D 24	Tekniska fakulteterna, <i>reservationsanslag</i>	2 568 000
F 9	Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m., <i>förslagsanslag</i>	3 185 000

IX. Jordbruksdepartementet

G 1	Sveriges lantbruksuniversitet <i>reservationsanslag</i>	540 000
G 4	Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 200 000
H 15	Sanering av BT-kemis område i Teckomatorp, <i>reservationsanslag</i>	535 000

X. Arbetsmarknadsdepartementet

B 3	Arbetsmarknadsutbildning, <i>reservationsanslag</i>	143 000 000
-----	---	-------------

XII. Industridepartementet

Prop. 1986/87: 25

C 10	Kapitaltillskott till en utvecklingsfond för Västnorden, <i>reservationsanslag</i>	6 928 000
E 11	Statens vattenfallsverk: Kraftstationer m. m., <i>reservationsanslag</i>	537 500 000
E 13	Bidrag till verksamheten vid Studsvik Energiteknik AB, <i>reservationsanslag</i>	2 250 000
F 20	Patent- och registreringsverket: Immaterialrätt, <i>förslagsanslag</i>	3 000
F 21	Patent- och registreringsverket: Bolagsärenden, <i>förslagsanslag</i>	22 601 000
G 8	Införande av förlusttäckningsgaranti för Zenit Shipping AB, <i>reservationsanslag</i>	18 800 000
G 9	Ränta på inlösta skuldebrev till Svenska Varv AB, <i>förslagsanslag</i>	123 834 000
G 10	Viss avvecklingsproduktion vid Kockums AB, <i>reservationsanslag</i>	180 000 000
	Summa statsutgifter	1 626 452 000

